...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряты-Монголой ҮНЭН

№ 86 (7994)
АПРЕЛИИН 10
ВТОРНИК
1956 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Манай хүдөө ажахын эрид түргэнөөр хүгжөөгдэхын тулада парти, правительствын ехэ юумэ хээд байһан мүнөө үедэ юун эгээ шухала болоод байнаб гэхэдэ, эрэгтэй, эмэгтэй колхозник бүхэн, МТС-эй, совхозой хүдэлмэрилэгшэ бүхэн хүдэлмэридөө бүри һайнаар хандаха, XX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ тушаа хододоо һанажа ябаха, оролдосотой һайнаар ажаллаха ёһотой.

(Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй, Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Хандалгаһаа).

Эрэгтэй, эмэгтэй бүхы колхознигуудта, совхозуудай, МТС-үүдэй, научно-шэнжэлэлгын институтуудай, туршалгын станцинуудай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, агрономуудта, зоотехнигүүдтэ, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Үнгэрһэн жэлдэ колхознигууд, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба хүдөө ажахын ...хы хүдэлмэрилэгшэд һайнаар ажаллаһан байна. Казахстанда, Баруун Сибирьтэ болон бусад хэдэ хэдэн ...астьнуудта хүшэр хүндэ ган гасуурай болобошье, ...н доторнай урда жэлэйхидэ орходоо нилээд ехэ ...ooho таряан, һүн, мяхан, овощь, техническэ культу...ууд абтажа, бэлэдхэлдэ оруулагдаһан байна гэжэ ...ветскэ Союзай Коммунистическэ партиин Цент...льна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ...олоно. 1954 онойхидо нэгэ бага хүрэхэгүй хлопок ба ...таабха хуряагдажа абтаба.

1955 ондо ороoho таряанай валовой суглуулбари ...а урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд ехэ байба. 1954 ...ойхитой жэшээлхэдэ 22 процент ехэ ороoho таряан ...яагдаа. Шэнэ газарнуудые элдүүрилжэ, ороohото ...льтурануудай тарилгын талмайе үргэдхэһэнэй, ...куруза ехээр тариһанай ба ургасые дээшэлүүлһэнэй ...аар эдэ бүгэдэ туйлагдаһан байна. 1955 ондо кукурузын ороoho абалга 3,6 дахин ехэ болобо. Мүн тэрэ...лэн силостэ ородог ба зундаа малда эдюулэгдэдэг ...курузын ногоон эшэ намаа оло дахин ехээр ...руулагдаба. 1954 онойхитой сасуулхада лен...гунецын волокногой валовой суглуулбари 74 про...нтээр, сахарна свёклын—54 процентээр, наран сэсэ...—хоёр дахин шахуу ехэ болоһон байна. Ажахын ...гэрһэн жэлдэ орон доторнай малай тоо толгой оло...ржо, тэдэнэй ашаг шэмэ дээшэлбэ, малажа...й продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэ болобо. 1955 он... оронойм-най колхозуудта һү һаалга бүхы дээрээ ... процентээр дээшэлээ.

...үдөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг ...оһоной ашаар 1955 ондо хүдөө ажахын продуктнуу...е бэлэдхэхэ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ ...а олдоһон байна. 1954 онойхитой сасуулхада 147 ...ллион пүүд ороoho таряа, 1170 мянган тонно, тоһо... культурануудай үрэһэ, 10,9 миллион тонно сахарна ...кло, 135 мянган тонно льноволокно, 787 мянган ...но овощь, 2,2 миллион тонно һү, 130 мянган тонно ...ха, 35 мянган тонно ноoho ехээр бэлэдхэгдэһэн бай... Олохон колхозууд, совхозууд, МТС-үүд, бүхэли ...онууд, зарим нэгэн областьнууд ба республиканууд ...СС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэри...дтэй зохилдуулан, хүдөө ажахын продуктнуудые ...лэдбэрилгые ехэдхэхэ гэжэ хараалһан түсэбүүдээ ...үлэн дүүргээд, зарим нэгэн продуктнуудые үйлэдбэ...лгын хэмжээгээр 1960 ондо туйлаха гэжэ КПСС-эй ...К-гэй январска Пленумэй тогтооһон даалгабари...дта дүтэ ошобо. Украинска ССР-эй колхозууд ба ...хозууд 1955 ондо 1728 миллион пүүд ороoho ...яа хуряаха гэжэ хараалһан аад, бодото дээрээ ... миллиард гаран пүүд ороoho таряа абаһан ...на. Энэнь 1960 ондо гэжэ хараалһан хэм...эндэ дүтэ ошоно. 1954 онойхидо орходоо рес...блика доторынь сахарна свёкло 1,6 дахин ...эр абтаба, колхозуудтань 1,4 дахин ехэ һүн һаагда...н байна. Воронежско областиин колхозууд 1954 ...йхитой сасуулхада 1955 ондо ороoho таряа 2 да..., наран сэсэг 2,9 дахин, свёкло 2,8 дахин, һү 1,6 ...ин ехээр абаһан байна. Мүн тэрэшэлэн Молдавска ...Р-эй, Московско, Белгородско, Балашовско, Ста...градска, Иркутска, Рязанска ба бусад хэдэ хэдэн ...астьнуудай колхозууд ба совхозууд малажалай ...дуктнуудые ба ороoho таряа үйлэдбэрилгые ни...д ехэдхэбэ.

Үнгэрһэн жэлдэ манай ороной бүхы республиканну...й ба областьнуудай олон тоото колхозууд мүнгэн ...о доходоо нилээд ехэ болгобо, энээнэйнь ашаар ...э колхозуудта ажалта үдэрэй мүнгэн түлбэри эрид ...шээ гараһан байна.

Мүнөө үедэ Советскэ Союзай Коммунистическэ ...ртиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зо...жоһон манай бүхы советскэ арад промышленна ба ...өө ажахын продукциие нилээд ехэ болгохын тула ...а ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр тэмсэжэ байна.

Партиин XX съезд арадай ажахын али бүхы һалба...уудые саашадань хүгжөөжэ, манай арадай мате...льна ба культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар ...онойм-най үмэнэ, городой ба хүдөө нютагуудай ...алшадай үмэнэ асари ехэ зорилгонуудые табиба. ...э зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула ...өө үедэ бүхы советскэ арад ажаллажа байна. Зур...дахи табанжэлэй түсэбөөр үгтэһэн даалгабаринууд ...омышленностьдашье, хүдөө ажахыдашье дүүргэгдэ...ээ байтагай, бүри богони болзор соо үлүүлэн дүүр...эхэ байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

Хүдөө ажахыда энэнь юугээр баталан харуулагда...б гэхэдэ, ажахын шэнэ гараад байһан жэлдэ манай ...оной олонхи колхозууд ба совхозууд малажалай ...дуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ талаар элитэ ...жалтануудые туйлаад байна. 1955—56 онуудай ок...брь—февраль һаранудта ажахын үнгэрһэн жэлэй ...үеынхидэ орходоо оронойм-най колхозуудта һү һаал...н хэмжээн бүхы дээрээ 63 процентээр ехэ болобо. ...гүрэндэ тушааха түрүүшын кварталай түсэб орон ...орнай бүхы дээрээ үлүүлэн дүүргэгдээд байна, ...рин зарим нэгэн республиканууд ба областьнууд ...э түсэбөө нэгэ хахад — хоёр дахин, мүн үшөөшье ...р үлүүлэн дүүргэбэ. 1956 оной мартын нэгэндэ ...хозуудта 3 миллионһоо үлүү толгой гахайнууд ша...жажа байба. Энэнь үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхидэ ...доо 3 дахин олон байха юм.

Мүнөө жэлэй хабарай тарилгада бэлэдхэл нилээд ...һайнаар ябуулагдажа байна. Олонхи колхозууд ба сов...зууд үрэһэ хүрэнгөөр бараг һайн хангагданхай; ...акторна паркын заһабарилга бүри эртэ, бараг һайн ...ортайгаар, мэгдүүригүйгөөр дүүргэгдээд байна. Энэ ...й хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые амжалтатай...р үнгэргэхэ гэһэн уряатайгаар хүдөө ажахын бүхы ...дэлмэрилэгшэдтэ эгээ мүнөө хандаха шухала байна ... КПСС-эй ЦК, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тоолоно. Яахадааб гэхэдэ, зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо бүри ехэ хэмжээтэй хүдөө ажахын продуктнуудые улам богони болзор соо үйлэдбэрилхэ талаар XX съездын гаргаһан шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь дүүргэжэ эхилхэ шиидхэхы үе эгээ мүнөө ерээд байна.

Энэ түсэбые болзорһоонь урид, ехээр үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ хүдөө ажахын продуктнуудай талаар манай ороной ажалшадай улам ехэ боложо байгаа хэрэглэмжые бүри түргэнөөр хангаха ябадалда айхабтар ехэ удхашанартай. Энэ табигдаһан зорилгонуудые холо урид дүүргэбэл бүри һайн гээшэ. Ушар юуб гэхэдэ, энэ бии болгогдоһон продуктнууд советскэ арадай улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха ябадалда зорюулагдаха байна.

Нэн түрүүн мүнөө юу хэхэ хэрэгтэй гээшэб? XX съездын шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, ороoho таряанай асуудал гээшэ эгээн гол зорилго болоод байна, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөлгэ эгээл энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэһэнһээ дулдыдаха болоно. Ороoho таряанай асуудалые шиидхэхэ али бүхы арга замууд парти ба правительствын документнүүд дотор тодорхой һайнаар, хүсэд дүүрэнээр заагдажа үгтэнхэй гээшэ. Бүри энэ жэлдэ ороoho таряа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ талаар эгээн шухала удхашанартай зарим нэгэн асуудалнуудта хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй анхаралые мүнөө үедэ үшөө дахяад хандуулха шухала гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тоолоно.

Энэнь ямар асуудалнууд бэ?

Хүдөө ажахын бүхы культурануудай баян ургаса хуряахын тула хүрьһые оролдосотой һайнаар элдүүрилхэ, эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгөөр саг болзор соонь тарилга хэхэ шухала. Тиимэ дээрэһээ хабарай тарилгада бэлэдхэхэ ябадалда мүнөө үедэ онсо анхарал хандуулжа, гансахан үгөөрөө бэшэ, харин бодото дээрэнь, манай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хэлсэдэгэй ёһоор таарамжатай зохид болзор соо, һайн шанартайгаар, бүхы агротехническэ эрилтэнүүдые нарин шангаар сахижа үнгэргэхэ зэргэтэй. Эгээл шухала зүйлынь юуб гэхэдэ, шанарайнгаа, сортынгоо, ургажа гараха шадалайнгаа талаар эрхим һайн ороoho таряае үрэһэ хүрэнгэ болгон хэрэглэхэ, тэрээнээ тарилгын хүсэд дүүрэн нормын ёһоор нарин зүбөөр хүрьһэндэнь оруулха ёһотой болоно.

Кукуруза тарилгада, тэрэнэй хойноһоо харууһалгада һайнаар бэлэдхэхэ гээшэ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй онсо шухала зорилго мүн гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно. Манай ороной урда зүгэй районуудай эрхэ байдалда үнинэй дадаһан, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ һайн мэдээжэ болоһон энэ культура бусад районуудтамнай, илангаяа оронойм-най дунда полосагай, тиимһээ тиитэрээ Советскэ Союзай хойто ба зүүн зүгэй районуудай олонхи колхозуудта ба совхозуудта тон шэнэ, танигдаагүй шахуу культура болоно.

Үнгэрһэн жэлдэ кукуруза хаа хаанагүй нэлэнхы ехээр таригдаһан байгаа. Зүгөөр бүхы нютагуудта кукуруза үрэжэлтэй һайнаар ургаагүй гэжэ нюуса нөөсэгүйгөөр сэхынь хэлэхэ хэрэгтэй. Олохон районуудта сагайшье уларил таарамжатай һайн байгаагүй, хүйтэн аад, ута хабар болоо. Тиимэ байхадань кукуруза ургуулжа һураагүй хүнүүд тэрэниие дан эртэ тарижархёо, тиигэһэнһээнь боложо кукурузын ороoһон бүхэли һара соо, зарим газарнуудта тэрэнһээшье удаан саг соо бултайжа гараагүй байгаа. Бултайжа гарахадаашье жэгдэ бэшэ, буртаг үбһэндэ даруулшанхай байһан юм. Хүрьһэн соогоо үрэһэнэйнь удаан саг соо байхадань иимэл болодог ха юм даа.

Кукурузые һайн мэдэдэг ба нөөсэ үрэһэ хүрэнгэтэй байһан нэгэ зарим колхозууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд буртаг үбһэндэ даруулһан талмай дээрээ дахяад тарихадаа зүб юумэ хээ. Яахадааб гэхэдэ, дунда полосагай эрхэ байдалаар июнь һарын эхиндэшье таряад байбал, яһала малда эдюулхээр һайн силосэй эшэ намаа абтадаг ха юм. Теэд эдэ районуудта хүсэд эдеэшэһэн ороoһо абаха бэшэ, харин силостэ оролсодог эшэ намаа хуряаха, таарамжатай зарим газарта эдеэшэжэ байһан буурсагуудыешье абаха зорилго табигдана ха юм. Энээн тухайда дахяад һануулха хэрэгтэй, энээниие бидэнэр һайса мэдээд, хараадаа абажа байха ёһотойбди. Үнгэрһэн жэлдэ дахяад тарижа, харууһалга эмхидхэжэ ехэ зүб юумэ хэһэн колхозуудай дүй дүршэл эдэ бүгэдые хүсэд дүүрэнээр баталан харуулна.

Дүй дүршэл ехэтэй, юумэ мэдэхэ хүтэлбэрилэгшэдтэй байһан колхозуудта ба совхозуудта, өөһэдын дүй дүршэл үгышье аад, юумэ мэдэхэ гэжэ оролдодог, һонирхууша һэн туладаа олон жэлдэ кукуруза тарижа байгаа бусад ажахынуудай дүй дүршэлые шэнжэлһэн газарнуудта гансашье дунда жиирэй бэшэ, харин һайн үрэ дүнгүүд туйлагдаа гэжэ үнгэрһэн жэлэй ажал хэрэгүүд яаха аргагүй эли тодоор харуулба. Колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай, районно болон областной организацинуудай зарим нэгэн хүтэлбэрилэгшэд, үнгэржэ ерэхэдээ хүдөө ажахыншье мэргэжэлтэд энэ дүй дүршэлые бодото ёһоор шэнжэлхые оролдоогүй, кукурузын үндэр ургаса хуряажа абахын тула хэмжээ абаагүй байха юм. Тэдэнэр юумэнэй эгээл хүнгэниие хаража, кукурузал тариха ёһотойбди, энэмнай ашаг олзо ехэтэй культура гээшэ гэжэ байгаад, заримдаа юуншье тухай хэлэжэ байһанаа мэдэнгүйгөөр миил уряалдаг байгаа. Ушар юуб гэхэдэ, энэ культурын ямаршье ашаг олзо үгэдэгыень, хайшаншье гэжэ тэрэнэй таригдадагые тэдэнэр өөһэдөө тодорхой һайнаар ойлгодоггүй байшоо ха юм. Хэрбээ тиимэ хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалаар бэшэгдэһэн литературые оролдосотой наринаар шудалаа һаа, ядажа ерэбэл дүй дүршэл ехэтэй хүнүүдые хэрэгтэй сагтань урижа абаашаашье һаа холо дээрэтэхэ байгаа бшуу. Тиимэ дүй дүршэлтэй хүнүүд байра дээрэнь ошоод, заажа, харуулжа үгэхэ, кукурузын үндэр ургаса хайшан гэжэ абадаг байһан тухайгаа эли тодоор хөөрэхэ байгаал.

Иимэ байдалай тохёолдоһон хада нэгэл область дотор аад, үгышье һаа нэгэл райондо аад, зарим колхозуудтань кукуруза мууханаар ургаа гү, али оройдоошье үхэшэһэн байгаа, эрхэ байдалынь адлишье һаа, бусад колхозуудтань тэрэл жэлдэ жэгтэй һайн ургаса абтаһан байба, энэ хадаа тушаан болоһон хэрэг бэшэ гээшэ.

Владимирска областиин колхозуудта кукурузын ногоон набша намаа муугаар ургаһан байна. Зүгөөр энэл областиин Ляховска районой «Луч коммунизма» колхозой 82 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 188 центнер ногоон набша намаа, мүн 25 гектар талмай дээрэһээ силостэ ородог эшэ намааһаа гадна, гектар бүриин 32 центнер буурсагууд хуряажа абтаһан байна. Дурсагдаһан районой «Красная пойма» колхоздо 26 гектар талмай дээрэһээ дунда зэргээрээ гектар бүриин 275 центнер кукурузын ногоон эшэ намаа, мүн 8 гектар талмай дээрэһээ силостэ ородог набша намааһаа гадна, дунда зэргээр гектар бүриин 40 центнер буурсагууд хуряажа абтаба.

Ивановска областьдо силостэ оромоор кукурузын эшэ намаа тон багаар хуряагдаба. Зүгөөр энэл областиин Аньковско районой Пушкинай нэрэмжэтэ колхоздо 20 гектар талмай дээрэһээ 300—300 центнер ногоон набша намаа, гектар бүриин 20 центнер буурсагууд абтаһан байна.

Московско областиин Воскресенскэ районой «Парижская коммуна» колхоздо майн 16—18-най үдэрнүүдтэ эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгөөр кукуруза таригдаһан юм. Тарилгын газарай гектар бүхэндэ нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдажа, хоёр дахин нэмэлтэ тэжээл хэгдэһэн ба гурба дахин ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэһэн байгаа. Тэрээнһээ гадна, буртаг үбһэ ногоониинь түүжэ хаягдаһан юм. Эдэ бүгэдын ашаар тус колхоз дунда зэргээрээ гектар бүриин 66 центнер буурсагуудые, 212 центнер ногоон набша намаа хуряажа абаба. Мүн энэл районой «Знамя труда» колхоздо кукуруза тариха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаһан байгаа. Кукуруза тарилгань унжагайржа, 10 хоногой турша дотор хэгдэһэн юм. Оройдоо нэгэ дахин нэмэлтэ тэжээл оруулагдажа, ряд хоорондын элдүүрилгэ хоёр дахин хэгдэбэ. Буртаг үбһэ ногоониинь түүжэ хаягдаагүй һэн. Энэ колхоздо таригдаһан кукуруза буурсагтай болотороо ургаагүй, харин гектар бүриин миин 53 центнер ногоон набша намаа абтаба.

Могилевско областиин Кировскэ районой «Рассвет» колхоздо 1955 ондо кукуруза таригдаһан 500 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 350 центнер ногоон набша намаа, мүн эдеэшэжэ байһан нилээд ехэ буурсагууд хуряажа абтаба. Энээнэйнгээ ашаар тус колхоз ниитынгээ малые шэмэтэ һайн тэжээлээр хүсэд хангаһан байха юм.

1955 ондо Молодечненскэ областиин Глубокско районой Мичуринай нэрэмжэтэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд, Минскэ областиин Слуцка районой «Красный ударник», Столбцовско районой «За мир», Могилевско областиин Шкловско районой Ленинэй нэрэмжэтэ, Гомельско областиин Паричска районой «Красная смена» болон тус республикын бусадшье олон колхозууд кукурузын ногоон набша намаа, эдеэшэжэ байһан буурсагуудые ехээр хуряажа абаба. Харин тиихэ зуура, Белорусска ССР дотор бүхы дээрээ кукурузын эшэ намаа багаар абтаһан байха юм.

Поволжиин ба Уралай районуудта кукурузын тон һайн ургаса абаһан олохон колхозууд бии. Чувашска АССР-эй Бурнарска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 170 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 421 центнер ногоон набша намаа хуряаба. Мүн энэ республикын Яльчикска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз зарим участогуудһаа гектар бүриин 660 центнер ногоон набша намаа ургуулжа абаһан байха юм. Свердловско областиин Каменска районой Фрунзын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд 36 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 400 центнер кукурузын ногоон набша намаа хуряаба. Мүн лэ энэ областиин Талицка районой «Объединение» артелиин гэшүүд гектар бүриин 540 центнер ногоон набша намаа абаһан байна.

Энээнэй урда тээ Сибирьтэ кукуруза тарижа яашье болохогүй гэжэ тоологдодог һэн. Харин мүнөө тэндэхи хэдэ хэдэн колхозуудта энэ культурын үндэр баян ургаса хуряагдаба. Жэшээлхэдэ, Читын областиин Улетовско районой «Победа» колхоздо, Шилкинскэ районой «Завет Ильича» колхоздо гектар бүриин 440-һөө 600 центнер хүрэтэр силостэ ородог набша намаа хуряажа абтаба. Тиимһээ тиитэрээ Архангельска областьдо 1955 ондо энэ культура тарижа ургуулха талаар ехэ таарамжагүй уларилтай байбашье, зарим нэгэн колхозууд гектар бүриин 100 центнер хүрэтэр силостэ ородог набша намаа хуряажа абаба.

Парти, правительство мүнөө үедэ кукурузада юундэ иимэ онсо анхарал табина гээшэб? Юундэб гэхэдэ, энэ культура ехэ арга боломжо олгодог ха юм. Хаана энэ культурада ехэ анхарал табиһан байнаб, эгээл тэрэ анхаралыень элбэг баян олзо оруулжа харюулаа бшуу. Ушар иимэһээ эндэхи гү, али тэндэхи райондо кукуруза тарибалнай ургаха гээшэ гү, али үгы гү гэжэ бултанда эли болоһон асуудал табижа, хии сагаа бараһанай хэрэггүй. Энэ культура Советскэ Союзай алишье газар нютагта һаа, тэрэниие зүбөөр тарижа шададаг, хойноһоонь харууһалга хэдэг лэ колхозуудта ба совхозуудта һайнаар ургаха байна ха юм даа. Гахайн мяха, үхэрэй мяха улам ехээр абаха, мяхаар, һүөөр, тоһоор ба һүнһөө гарадаг бусад продуктнуудаар өөһэдынгөө орониие хүсэд дүүрэнээр хангаха айхабтар ехэ программа бэелүүлхээ байгаа хадамнай, анхаралтай һайнаар тэрээндэ хандаад байгаа һаа, кукуруза гээшэ тон ехэ туһа хэхэ культурануудай нэгэн мүн. Тэрээнэй ашаар колхозно ба совхозно малажалые холимог ба шэмэтэй тэжээлээр хүрэхэ хэмжээгээрнь хангажа шадаха байнабди.

Энэ жэлдэ областной, районно, партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд кукуруза тарижа ургуулха ябадалые нилээд ехээр үргэдхэхэ хэрэгтэ халирхайгаар хандадаг байһан дутагдалнуудаа сүм зайсуулха, энэ асуудалаа өөһэдөө һайса шэнжэлэн үзэхэ ба тодорхой зүбөөр хүтэлбэрилжэ шададаг болохо ёһотой.

Шэниисэ, хара таряа, овёс, наран сэсэг болон манай орондо мүн лэ айхабтар шухала удхашанартай байһан ба ургасыеншье дээшэлүүлхэ шухала байһан бусад хэдэ хэдэн культурануудта КПСС-эй Центральна Комитет ба ССР Союзай Министрнүүдэй Совет энэ гаргаһан Хандалга соогоо юундэ баһал иимэ анхарал табинагүйб гэһэн асуудал гаража болохо. Энээн дээрэһэ уламжалуулаад, тус культуранууд тоогдоногүй гээшэ ха гэхэ болоо һаа буруу. Юуб гэхэдэ, эдэ культуранууд манай ороной бүхы областьнууд ба районуудта үнинһөө хойшо эрхилэгдэдэг ха юм, хайшан гэжэ тэдэниие тарижа ургуулхаб гэжэ имагтал мэргэжэлтэдтэ ба хүтэлбэрилэгшэдтэ мэдээжэ бэшэ, харин ниитэ колхознигуудта, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ ойлгосотой байна ха юм. Иимэ байһан хойнонь саг болзор соонь һайнаар тарилга хэхэ, саашадань харууһалхын тула бүхы шухала хэрэгтэй юумыень хангаха, тэрэнэй хойноһоо хиналта тогтоохо ёһотой болоно. Харин эдэ культурануудай алиниеншье һаа хайшан гэжэ зүбөөр ургуулхаб, яажа үндэр ургаса хуряахаб гэжэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө мэдэнэл.

Кукурузамнай эдээндэ орходоо ондоошог ха юм. Энэ хадаа ашаг олзо тон ехэтэй культура мүн, зүгөөр тэдэниие бүхы хүн зон мэдэдэггүй гэхэ гү, али муугаа мэдэдэг, тиимэһээ һайса шэнжэлхэ шухала байна. Энээниие ургуулха арга дүршэлнүүд тухай һайнаар бэшэгдэһэн брошюранууд, юрэ литература манда бии гээшэ гү? Яһала хүрэхөөр бии. Гансал залхуугүйгөөр оролдожо, эдэ бүгэдые шэнжэлэн шудалаад, һүүлээрнь эдээндэ хүн зониие һургаха хэрэгтэй. Тиигээл һаа хэрэгшье бүтэхэнь лабтай. Колхоз бүхэниие, бригада бүхэниие звенонууд хүрэтэрынь мэргэжэлтэй һайн агрономическа хүтэлбэреэр хангаха арга боломжо орон доторнай бии гү? Бии даа, хүдөө ажахынгаа мэргэжэлтэдэй тоогоор бодоходо, энэ зорилгые шиидхэхэ арга боломжо олдохоор лэ байна. Тэрэнэй тулада агрономуудаа, зоотехнигүүдээ, инженернүүдээ хайшан гэжэ кукуруза зүбөөр тарижа ургуулхаб гэжэ түргэнөөр һургаха хэрэгтэй болоно. Тиигээл һаа колхозно ба совхозно үйлэдбэриин бүхы участогуудые тэдэ хүсэнүүдээрээ хангажа шадахабди.

Оронойм-най дунда полосагай, зүүн зүгэй ба бусадшье районуудта хартаабха ба овощь тарижа ургуулха гээшэ ехэхэн удхашанартай. Хартаабха, овощиин бэлэдхэлэй ба худалдан абаха сэнгые элитэ ехээр дээшэлүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэмжээ абаһанай һүүлээр, тэдэ культуранууд тон ехэ олзо доход үгэжэ шадаха байна. Зүгөөр тэдээндэ һайса анхаралаа табиха хэрэгтэй. Ондоогоор хэлэхэдэ, һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ саг болзор соонь бэлдэхэ, тариха газараа зүбөөр элдүүрилхэ, һайнаар тэдэнээ һуулгаха ба хойноһоонь харууһалха ёһотой.

Хэрбээ нютагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхозууд, МТС-үүд ба совхозууд хартаабха, овощь ехээр тарижа ургуулхын түлөө бодото ёһоор оролдолго гаргаад байбалынь, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын Директивэнүүд дотор эдэ продуктнуудай валовой суглуулбариие ехэдхэхэ талаар хараалагдаһан хэмжээн ойрын хоёр—гурбан жэлэй турша дотор дүүргэгдэхэ байна гэжэ найдамтайгаар хэлэжэ болоно.

Бахчевэ культуранууд ба үрэ жэмэс тухай баһал тиимээр хэлэжэ болохо юм.

Сахарна свёкло үйлэдбэрилгые эмхидхэхэ талаар манай колхозууд ба совхозуудта олохон дутагдалнууд бии байна гэжэ тэмдэглэхые КПСС-эй ЦК ба ССР Союзай Министрнүүдэй Совет шухала дээрэ тоолоно. Манай орон сахар үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ талаар нилээд арга боломжонуудтайшье, эдеэ хоолой энэ шухала продуктда улам ехэ хэрэглэмжэтэйшье болоод байгаа һаа, сахарна свёкло тарижа ургуулдаг талмайе дутамагаар үргэдхэһэнһөө боложо, зарим нэгэн областьнууд ба районуудта бага ургаса абтадаг дээрэһээ сахар үйлэдбэрилгэмнай ехэл ааляар урагшаа ябажа байна.

Ямар ехэ арга боломжонуудтай байһамнай иимэ жэшээнүүд дээрэһээ харагдажа болоно. Хэрбээ үнгэрһэн жэлдэ Украина бүхы дээрээ гектар бүриһөө 198 центнер свёкло хуряажа абаа гээшэ һаань, Сумска область гектар бүриһөө миин 117 центнер абаһан байха юм, мүн тиихэ зуура тэрээнтэй хүршэ һууһан Полтавска область гектар бүриһөө 224 центнер хуряажа абаба; Воронежско область гектар бүриһөө 191 центнер сахарна свёкло, харин тиихэдэнь Липецкэ область гектар бүриһөө оройдоо 119 центнер, Курска область 102 центнер абаһан байна. Сахарна свёкло таридаг талмайе үргэдхэхэ зуураа, тэрэнэй ургасые нилээд ехээр дээшэлүүлжэ, 1955 онтой зэргэсүүлхэдэ свёклын валовой суглуулбариие 54 процентээр ехэдхэхэ, 1960 ондо 6 миллион 530 мянган тонноһоо бага бэшэ сахар үйлэдбэрилдэг болохо гэһэн зорилго партиин XX съездын шиидхэбэринүүд дотор табигдаһан байна. Хэрбээ энэ хэрэгые бодото һайнаар ябуулаа гээшэ һаа, тус зорилгые дурсагдаһан болзорһоо холо урид дүүргэжэ болохо байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Хлопок-сырец үйлэдбэрилгые ехэдхэхын тула тон ехэ резервнүүд манда бии. Хлопок таридаг колхозуудаймнай гурбанай нэгэ хуби шахуунь һүүлэй жэлнүүдэй турша дотор гектар бүриһөө 10—15 центнер хлопок-сырец хуряажа абана. Хэрбээ эдэ колхозуудта хлопогойнь ургасые Союз дотороо абадаг дунда зэргын

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Эрэгтэй, эмэгтэй бүхы колхознигуудта, совхозуудай, МТС-үүдэй, научно-шэнжэлэлгын институдуудай, туршалгын станцинуудай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, агрономуудта, зоотехнигүүдтэ, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ

ХАНДАЛГА

(Түгэсхэл)

хэмжээндэ хүргөө гээшэ haa, гансахан энээн дээрэhээ болоно хлопок-сырецэй валовой суглуулбарие жэл бүхэндэ 600—700 мянган тонноор ехэдхэжэ шадаха байнабди.

Хлопок ургуулха талаараа Таджикска республика хэдэн жэлэй турша дотор орон соогоо шалгаржа ябана. Үнгэрhэн жэлдэшье хлопок таридаг бусад республиканудта орходоо Таджикистан ехэ ургаса хураяhан байна. 1955 ондо Таджикистанай колхозууд гектар бүриин 25 центнерhээ үлүү хлопок-сырец хуряаба. Мүнлэ энэ үедэ Узбекистанда ба Азербайджанда гектар бүриhөө 19 центнер, Туркменистанда гектар бүриhөө 15,5 центнер, харин Казахстанда гектар бүриhөө миин 11 центнер хуряагдаhан байха юм. Таджикистанай хлопок таригшад туйлаhан амжалтаараа дашуурангүйгөөр, хлопогой ургасые саашадань дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ байhаниинь лабтай. Ушар иимэhээ Узбекистанай, Азербайджанай, Туркменистанай ба илангаяа Казахстанай хлопок таригшад ехэ оролдолго гарган ажаллаха зэргэтэй. Хлопок таридаг бүхы республиканудта хлопогой ургаса абалгые Таджикска колхозуудай ба совхозуудай хэмжээндэ хүргөө гээшэ haa, орон соогоо хлопогой валовой суглуулбарие эрид ехэ болгохо арга боломжо олдохо байна. Хлопок гээшэ манай промышленностьда, эд бүдэй талаар ажалшадай хэрэглэмжые хангаха хэрэгтэ айхабтар шухала хэрэгтэй байна бшуу.

Хоёр ондоо шэглэлтэйгээр элдүүрилгэ хэхые эридэг техническэ культуранудые квадратна ба квадратно-гнездовой аргаар тариха хэрэгтэ саг соогоо бэлэдхэхэ ябадалые Центральна Комитет ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет тон ехэ удхашанартай дээрэ тоолоно. Эгээл нигээд байбал, бага ажал гаргаад, эдэ культуранудай үндэр баян ургаса абаха ехэ арга боломжо бии болодог. Энээнэй тула техникые хүсэд hайнаар бэлдэхэ, бодото дээрэ квадрат болохо талыень хаража, шадабаритайгаар ба шанар hайнтайгаар тарилга үнгэргэхэ ёhотой. Зүб квадрадайл гараа haa, тарилгаяа гэмтээнгүйгөөр хоёр шэглэлтэйгээр саашадань элдүүрилгэ хэхэ арга боломжо олдохо бшуу.

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхын тула шадаал haa бага хэмжээнэй ажал ба зөөри хэрэгсэл гаргадаг болохо шухала гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет нютагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй онсо анхаралые хандуулна. Тиимэ дээрэhээ МТС-үүдтэ, колхозуудта ба совхозуудта байhан хүдөө ажахын машинануудые, зэбсэг түхеэрэлгэнүүдые ашагтай hайнаар хэрэглэдэг болохо шухала. Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые, илангаяа малажал дээрэ механизацилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэй; колхознигуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэришэдэй ажалай эмхидхэлые ба бүтээсые дээшэлүүлжэ, колхозуудта, МТС-үүдтэ ба совхозуудта захиргаанай-хүтэлбэриин аппарадые шадаха соонь багадхаха шухала. Тэндэhээ сүлөөрhэн хүдэлмэрилэгшэдые үйлэдбэри дээрэ сэхэ эльгээхэ зэргэтэй.

Бүри энэ жэлдээ hү ба мяха абалгые нилээд ехэ болгожо, эдэ продуктнуудаар ороноо hайнаар хангаха таатай зохид арга боломжонууд хүсэд бии болоно байна гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно.

Хүдөө ажахын эгээл гэзгэнги hалбари болохо мяха үйлэдбэрилгэдэ анхарал табиха гээшэ мүнөө үедэ шухала удхашанартай. Энэ зорилгые илангаяа гахайн мяха ехээр үйлэдбэрилгэ бэелүүлхэ арга боломжо манда бии. Хүсэд хүрэхэ тоонюй эхэ гахайнуудтайшье байнабди. Тэрээнhээ гадна, нэгэ дахин түрэхэ эхэ гахайнуудhаа поршоонхо абалга үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй. Иимэ болоод байгаа хадань эгээ мүнөө бидэнэр энэ хэрэгые хэр зэргэ тодорхой зүбөөр эрхилнэбибди, хэндэшье хэрэггүй, ямаршье үрэгүй хооhон шашалдаагаа хэр болюулжа шаданабибди, бүхы юумэмнай тэрээнhээл дулдыдаха байна. Бодото хэрэгээ тодорхойгоор шэнжэлхын тула бидэнэр али колхоздо, ямар совхоздо хэды шэнээн эхэ гахайнууд байнаб, нэгэ түрэхэ гахайнууд хэлыб, хэды поршоонхо гаргаха гээшэб, ямар болзорнуудта түрэхэб, хэзээ, хэды шэнээн толгой гахай шахагдажа эхилхэб, энээнэй тулада ямар тэжээлнүүд тодорон үгтөөб, энэ хэмжээ ябуулгые хэн эмхидхэхэб, хэн тэрэнэй түлөө харюусахаб, али колхоздо, ямар совхоздо хахалагдадаг ба хүдөө ажахын эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ хэды шэнээн малажалай продуктнууд абтахаб, мүнөө энэ жэл соо хэды шэнээн мяха, hү, нооhо ба бусад продуктнууд ямар болзорнуудта гаргагдаад байхаб гэжэ hайн мэдэхэ ёhотойбди. Ажахыгаа эгээл иимээр эмхидхээд байбал, ёhотой hайн үрэ дүнгүүдые туйлажа шадахабди.

Hү, мяха абалгые нилээд дээшэлүүлхын тула энэ жэлдэ олохон республиканууд, хизаарнууд ба областьнууд ехэ ажал ябуулаа гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тоолоно. Воронежско областиин хүдөө ажахын ажалшад hү, мяха абалгые ехэдхэхэ талаар социалистическэ мүрысөөнэй үүсхэлшэд боложо, 1956 ондо колхозууд болон совхозуудта мяха абалгые хоёр дахин ехэдхэхэ, тайлбарилан хэлэхэдэ, зургаадахи табанжэлдэ гэжэ тогтоогдоhон даалгабарие табан жэлэй орондо нэгэ жэл соо дүүргэхэ, тиихэдэ hү абалгые жэл хахадай турша дотор хоёр дахин ехэдхэхэ уялга абаа тэжэ хэблэлдэ мэдээсэгдээ hэн. Воронежско колхознигууд, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд абаhан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ гэжэ найдаха бүхы эшэ үндэhэн бии. Ажахын жэлэй табан hарын туршада, октябриин 1-hээ мартын 1 хүрэтэр, Воронежско областиин колхозуудта hаамхай үнеэн бүриhөө hү абалга дундаа зэргээр, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 203 процент болоhон, тиихэдэ hү абалга бүхыдөө 2,2 дахин ехэ болоhон байна. Мартын 1-дэ энэ областиин колхозуудта 57 мянган гахай шахагдажа байба, энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 3-haa үлүү дахин олон болоно.

Украинска ССР-эй хүдөө ажахын ажалшад ехэ уялганудые абаа. Украинын колхозууд болон совхозууд мяха абалгые бүри 1956 ондо, үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада, хоёр дахин, гахайн мяха—3 дахин, тиихэдэ hү абалгые республика дотор бүхы дээрээ нэгэ хахад дахин ехэдхэхэ байна. Ажахын энэ жэлэй таба hарын турша соо Украинска ССР-эй колхозуудта hү абалга хоёр дахин шахуу ехэ болоо. 1956 оной мартын 1-дэ, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, 3,6 дахин олон гахай шахагдажа байна. Энэ хадаа Украинска ССР-эй хүдөө ажахын ажалшад абаhан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ гэжэ гүйсэд найдаха арга олгоно. Украинын хүдөө ажахын ажалшадай илалта хадаа орон дотор эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэ ехэ туhа нэмэри боложо үгэхэ байна, юуб гэхэдэ, Украинска ССР-эй колхозууд болон совхозууд СССР дотор hү, мяха абалгада ба бэлэдхэлгэдэ удельнэ ехэ хэмжээ эзэлнэ.

Краснодарска хизаарай колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд хүдөө ажахын продуктнуудые абалга ехэдхэхэ талаар зургаадахи табанжэлэй даалгабаринуудые бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулганудые зохёогоо: ороohо таряа абалга 1957 ондо, 1956 онойхидо орходоо, 1,5 дахин, тэрэ тоодо кукуруза—2,5 дахин, мяха—2,7 дахин, тэрэ тоодо гахайн мяха—4,6 дахин, hү—2 дахин, үндэгэ—4,6 дахин ехэдхэгдэхэ байна.

Тамбовско, Белгородско, Рязанска, Курска, Иркутска болон бусад хэдэ хэдэн областьнуудай колхознигууд, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын продуктнуудые абалга дээшэлүүлхэ талаар ехэ уялгануудые абаад, амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Бусад республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай хүдөө ажахын ажалшадай хэрбээ түрүүшүүлэй жэшээе дэмжэн абаа hаань, бүхы орон дотор hү ба мяха абаха талаар зургаадахи табанжэлдэ гэжэ тогтоогдоhон даалгабаринуудай хоёр, ехэдээ haa гурбан жэл соо дүүргэгдэхэ гэжэ этигэлтэйгээр хэлэжэ болоно.

Манай ажахы түсэбэй ёhoop эрхилэгдэнэ, тэрээнгүйгөөр бидэнэр асари ехэ дүнгүүдые хэзээшье туйлажа шадахагүй байгаабди, манай ороной арадай ажахын али нэгэн hалбаринуудта бэрхэшээлнүүдтэй ба тааралдахагүй ябадалтай хододоо тохёолдожо байха байгаабди, гэбэшье, түсэблэлгэдэхи дутагдалнуудhaa бидэнэр үшөөл зайсажа шадаадүйбди, табигдаhан түсэб хүдөө ажахыда бии байгаа арга боломжые олон ушарта холо дутуугаар элирүүлнэ, хүршэ колхозууд, районууд гү, али областьнуудтахи түсэбүүдтэй ба продукциие бодотоор абалгатай сасуулхада олон ушарта нилээд бага байдаг, заримдаа тоншье бага байдаг гэжэ тэмдэглэхые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет шухалада тоолоно.

Гэбэшье, оролдосогүй хүтэлбэрилэгшэд түсэбүүд багадхагдажа табигданхай гэжэ мэдэжэ байбашье. haa, тиимэ түсэбүүдые дүүргээл haa болоо гэжэ тоолодог байна. Энэ хадаа үйлэдбэриин хэмжээнэй бага байhан шалтагаание элирүүлжэ, ажахыгаа дэбжээхэ тодорхой хэмжээ хараалхын тулада бэшэ, харин элдэб үнгын шалтагаануудые баримталан, гээгдэлээ зүбтүүлхын тулада үсөөн бэшэ ушарта гол оролдолгоёо гаргадаг гээгдэнги колхозууд, МТС-үүд, совхозууд, районууд болон областьнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ илангаяа хабаадана.

Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ арга боломжын элдэбынхеэр хэрэглэгдэдэг байhые доро дурсагдаhан жэшээнүүдhээ хаража болоно:

Латвийска ССР-эй колхозууд ажахын энэ жэлэй 5 hарын туршада хүдөө ажахын эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 32 центнер, Эстонско ССР-эй колхозууд —28 центнер hү абаhан байна, тиихэдэнь тэдээнэй хүршэ Литовско ССР-эй колхозууд энэ үе соо хүдөө ажахын эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ оройдоо 8 центнер, Белорусска ССР-эй колхозууд 9 центнер hү абаhан байна.

Мүн Свердловскэ областиин колхозуудай хахалагдадаг газарай 100 гектар бүридэ 1955 оной октябриин 1-hээ 1956 оной мартын 1 хүрэтэр 351 килограмм, тиихэдэ Молотовско областиин колхозуудай оройдоо 168 килограмм гахайн мяха абажа, гүрэндэ, кооперацида тушааhан ба худалдаhыень юугээр тайлбарилтайб.

Тиимэ жэшээнүүдые hү ба мяха абалгаhаа гадна, мүн хүдөө ажахын бусад продуктнуудай талаар тон олоор харуулжа болохо байна.

Тиимэhээ манай зорилго юуб гэхэдэ, бидэнэр эгээ бага түсэбүүдые зүбтүүлээд, хожомынь тэдээниие дүүргэhэндээ хүхирэн баярлаха бэшэ, харин бии байгаа арга боломжоёо шадаал haa ехээр ашаглажа, энээнэй ашаар таряанажалай, малажалай бүхы түрэлэй продуктнуудые абалга эрид ехэдхэхые түсэбүүдтээ хараалха ёhотой байhанаа партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо ёhотой. Энэ эгээ шухала, гол шухала байна, юуб гэхэдэ, бидэнэр эдэ продуктнуудые эгээ багаар үйлэдбэрилөөд сэдьхэлээ ханаха ёhогүйбди. Манай ороной хэрэглэмжые бүрин гүйсэд хангажа шададаг болохо ёhотойбди. Энэ хадаа парти, правительствын хэмжээ абаhанай эсэстэ салин хүлhэнэй хододоо дээшэлжэ байhан мүнөө үедэ илангаяа шухала байна. Ажахын бүхы hалбаринуудай туйлай ехээр хүгжэжэ байhанай эсэстэ арадай ажахын бүхы hалбаринуудта манай ороной хүн зон бүри олоороо ажалладаг болоно. Хүн зоной тоо жэлhээ жэлдэ олошорно, тиимэhээ бодото салин хүлhэнэй ехэ бололожо байхын тулада,—энэ хадаа манай арадай материальна ба культурна ажанабайдалые hайжаруулгада эгээ шухала, гол шухала байна,—hайн шанартай, тааруу химда үнэтэй эд товар, түбхын түрүүндэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин эд товар хэрэгтэй хэмжээгээрнь үгэжэ байха шухала.

Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые абалга эрид ехэдхэхэ гэжэ энэ Хандалга соо табигдаhан зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байха гэжэ партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тоолоно, юуб тэхэдэ, бүхы культуранудай элбэг ехэ ургаса абажа, ороноо хэрэгтэй хэмжээнэй ороohо таряагаар, мяхаар, hүөөр, хартаабхаар, овощёор, үрэ жэмэсүүдээр ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин бусад продуктнуудаар хангахын тулада бүхы шухала эрхэ нүхэсэл мүнөө манайда бии.

Таряанажалай, малажалай олон янзын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар эрэгтэй, эмэгтэй колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урма хэшээлые дээшэлүүлхын тулада гүйсэд хэмжээнүүдые парти, правительство абаhан байна. Бүхы шахуу продуктнуудта мүнөө тогтоогдонхой бэлэдхэлэй ба худалдан абалгын үнэ сэнгүүд хадаа hайн ургасын абтаад, малажалай ашаг шэмын ехээр дээшэлүүлэгдээд байгаа haa, эдэ продуктнуудые үйлэдбэрилгэдэ колхозууд болон совхозуудай зорюулhан материальна ба ажалай гаргашануудые гүйсэд харюулхаhаа гадна, үйлэдбэреэ үргэдхэн хүгжөөхын тулада, колхозууд болон колхознигуудай боро бодолой ба мүнгэн олзые ехээр дээшэлүүлхын тулада ехэ нөөсэлгэ бии болгохо арга боломжо олгохо байна. Hүүлэй хоёр жэлэй туршада машинануудай тоо манайда ехээр олошороо, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ажал ехэтэй гол хүдэлмэринүүдые, илангаяа газар элдүүрилгын хүдэлмэриие механизацилгын хэмжээ дээшэлээ. Энэ үе соо городууд болон промышленна центрнүүдhээ мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэд колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудта олоороо эльгээгдээ. Манай хүдөө ажахын эрид түргэнөөр хүгжөөгдэхын тулада парти, правительствын ехэ юумэ хээд байhан мүнөө үедэ юун эгээ шухала болоод байнаб гэхэдэ, эрэгтэй, эмэгтэй колхозник бүхэн, МТС-эй, совхозой хүдэлмэрилэгшэ бүхэн хүдэлмэридөө бүри hайнаар хандаха, XX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ тушаа хододоо hанажа ябаха, оролдосотой hайнаар ажаллаха ёhотой. Энэ хадаа манай арадай ажабайдалые hайжаруулхын тулада, манай Эхэ ороной хүсэ шадалые дээшэлүүлгэдэ өөрөө туhа нэмэри хэхын тулада, ороноо эдеэ хоолой хэрэгтэй продуктнуудаарнь, болбосоруулан үйлэдбэрилдэг промышленностиие түүхэй эдээр хангахын тулада, хүдөө ажахыhаа бүхы шухала юумэеэ абаад, хүдэлмэришэлэй ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ, промышленна продукциие, хүдөө ажахын машинануудые, мүн городойшье, хүдөөгэйшье ажалшадта адли хэрэглэгдэдэг үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүри ехээр үйлэдбэрилхынь тулада хэрэгтэй байна. Энэ хадаа политическэ ба ниитын сүлөөтэй hэн туладаа манай советскэ арадай моральна ба оюун бодолой талаар хангагданхай байhанайнь хажуугаар т[...]нэй материально-ажаhуудалай ба культурна хан[...]сынь hараhаа hарада, удэрhөө үдэртэ hайжаржа [...]хынь тулада, манай советскэ хүнэй ажабайдалые х[...]хадаа манай ниитын, гүрэнэй ба политическэ бай[...]лалтын үлэмжэ hайн байhандань капиталистич[...]оронуудай ажалшадай лабаар этигэхынь тулада, а[...]шан арадай өөрынгөө ороной эзэниинь байhан газа[...]хүн түрэлтэнэй өөртөө юушье байгуулжа шадаха [...]hандань этигэхынь тулада хэрэгтэй болоно.

Тиин хэрбээ бидэнэр бултадаа—хүдэлмэришэд, [...]хознигууд, инженернүүд, техни[гүүд], агрономууд, [...]технигүүд болон бусад мэргэжэлтэлэй тус бүри[...]участок бүхэндөө зорилгонуудаа бэелүүлхын түлөө[...]тэйгээр оролдою haaмнай хүдөө ажахые дэбжээжэ, [...]хоолой продуктнуудай талаар манай ажалшадай [...]рэглэмжые хангаха зорилгын амжалтатайгаар бэе[...]лэгдэхэ ба зургаадахи табанжэлэй бүхы түсэбые [...]лэн дүүргэхэ хэрэгтэ зургаадахи табанжэлэй тү[...]шын, шиидхэхы жэлэй hайн эхи үүсхэл боложо [...]байhаниинь сохомтой.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет

Советскэ Социалистичес[...] Республиканудай Союз[...] Министрнүүдэй Сове[...]

1956 оной апрелиин 7.
Москва город.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр К. Ф. Ивановые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаа[р] шагнаха тухай

Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшөөр, хорин жэл соо таhалгаряагүй, hайнаар хүдэлмэрилhэнтэйнь дашарамдуулан, нүхэр **Иванов Клим Филиппо**вичые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиу[мэй] Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛ[ОВ]
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСК[ИЙ]

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной апрелиин 6.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улан-Удын №4 мелькомбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэдые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Улан-Удын №4 мелькомбинадай сортовой тээрмэ барилгада ба шэнэтхэн заhабарилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаhанайнь түлөө Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1 **Батубаев** Антон Ивановичые — слесарь

2. **Гаврилов** Алексей Иосифовичые —главна механигай уялгые дүүргэгшэ.

3. **Кадушкин** Александр Васи[ль]вичые—модошо дархан.

4. **Ласточкин** Демьян Агеевичы[е] вальцерез.

5. **Медведев** Аркадий Петрови[че] —бетоншодой бригадын бригад[ир].

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛ[ОВ]
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСК[ИЙ]

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной апрелиин 6.

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөө[н]

Үсэгэлдэр, Улан-Удэ городто, гүрэнэй Бурят-Монголой оперо ба балетэй театр соо республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн боложо үнгэрбэ. Эндэ бүхы аймагуудhаа 600 гаран түрүүшүүл сугларaa. Тэдэнэй дунда түрүү hаалишад, хонишод, гахайшад, ороohо таряанай, кукурузын болон овощиин үндэр баян ургаса абадаг мастернууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхозуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, аймагуудай партийна, советскэ организацинуудай түлөөлэгшэд байлсаба.

Мүн энэ зүблөөндэ манай республикатай мүрысэдэг Читын областиин делегаци, тэндэхи хүдөө ажахын областной управлениин начальник нүхэр Исаев түрүүтэй байлсаа.

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөе БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Д. С. Волсохоев** нээбэ.

«Эрэгтэй, эмэгтэй бүхы колхознигуудта, совхозуудай, МТС-үүдэй, научно-шэнжэлэлгын институдуудай, туршалгын станцинуудай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, агрономуудта ба зоотехнигүүдтэ, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаhан Хандалга ба партиин XX съездын Директивэнүүдые болзорhоонь урид дүүргэхэ тушаа социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай» асуудал зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Энэ асуудалаар республикын Хүдөө ажахын министр нүхэр **П. Н. Иванов** элидхэл хээ.

Нүхэр Иванов республикын колхозуудай, совхозуудай болон МТС-үүдэй нёдондо туйлаhан зарим тэды амжалтануудые хэлээд, энэ жэлэй зургаа hарын дүнгүүд тухай тогтобо. Үнгэрhэн хахад жэлэй туршада hү hаалга республикын колхозуудта нёдондоной үеынхидэ орходоо 65 процентээр, дээшэлжэ, эдлүүриин газарай 100 гектар бүриhөө 35,4 центнер hүн абтаа. Мүн энэ үедэ үндэгэ абалга нилээд ехэ болоhон байна. Тиигэбэшье, малажалhаа ашаг шэмэ үшөөл багаар абтана, үбэлжэлгын үедэ малай тураха, гарзалха ябадал олон үзэгдэнэ.

Саашань нүхэр Иванов малай тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада бии байhан дутагдалнуудта тогтоо. Колхозуудта ажалай эмхидхэлые hайжаруулха, колхознигуудай, механизаторнуудай болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ асуудалда нүхэр Иванов элидхэлэйнгээ эсэстэ онсо анхаралаа хандуулаа.

Элидхэлэй hүүлээр үгэ хэлэлгэ эхилбэ. Эгээн түрүүлэн Заиграйн аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр **С. П. Киселев** үгэ хэлээ. Нүхэр Киселев таряадангай болон сабшалангай газар уhалха, хүрьhэндэ шииг нойто бариха тушаа гол түлэб хэлэбэ.

Удаань Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник нүхэр **Шевлякова** үгэ абажа, үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлхэ тушаа туйлаhан амжалтанууд тухайгаа хөөрэбэ. Үнгэрhэн зургаан hарын туршада колхозой hаалишад нёдондонойхиhоо 1,5 дахин ехэ hү hааhан байна. Ингэжэ колхозойнгоо олзо доходые нилээд ехэ болгоо. Саашань нүхэр Шевлякова үнеэдэй hү шэмэ ехэдхэхын түлөө малаа зүбөөр харууhалдаг, эдеэлүүлдэг, шадамараар hаадаг, фермэ дээрээ үдэрэй зохид hайн гүрим байгуулhан тухайгаа тодорхойгоор хэлэжэ үгөө.

Рязанска область болон Ставропольско хизаараар ябажа, тэндэ юу хараhан, үзэhэн тухайгаа Кударын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Хороших** хэлэбэ. Тэндэхи хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд олон тоото шиидхэбэри болон захирaлтануудые гаргахаяа болижо, арад зоной дунда үргэлжэ ябажа, эмхидхэлэй хүдэлмэри шадамараар ябуулдаг болонхой гэжэ тэрэ хэлэбэ. Тэрэнэй ашаар тус областьнууд хүдөө ажахын талаар нилээд hайн амжалтануудые туйлажа, Эхэ орон дотороо түрүү зэргэдэ гаража шадаhан байна.

Зүблөөнэй трибунада ВЛКСМ-эй Заиграйн айкомой инструктор, Илька гол дээрэ хаалта бариhан комсомолецуудай бригадын бригадир нүхэр **Вяземский** гараба. Тэрэниие зүблөөндэ хабаадагшад альга ташалгаар угтаhан байна. Заиграйн аймагай центрын комсомолецууд болон залуушуул Илька гол дээрэ ехэ хаалта барижа, тэрэнэй ашаар Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 600 гектар газар уhалха аргатай боложо.

Кабанскын аймагай Темлюйскэ МТС-эй механизаторнуудай эмхитэй hайнаар ажаллажа, үнгэрhэн жэлдэ туйлаhан амжалтанууд тухай тус МТС-эй механик нүхэр **Кречетов** хэлэбэ. — Манай МТС нёдондо жэл нилээд ехэ шэнэ газар элдүүрилээ hэн. Мүнөө жэлдэ үшөө 4 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэхэ юм. Энэ хүдэлмэри хэхэдэмнай манда хүдөө ажахын машинанууд ду[...]даг. Шэнэ газар элдүүрилээд, т[...]нэй хүрьhые дараха гэх[...] каток олдодоггүй. Газарые ой мо[...]hoo сэбэрлэхэ гэхэдэ, тросс бай[...]гүй. Эдэ дутагдалнуудыемнай [...]раадаа абажа, Хүдөө ажахын м[ини]стерство манда туhалха зэргэтэй.

—Рязанска область болон Став[ро]польско хизаарта социалистиче[скэ] мүрысөөе тон тодорхойгоор ба [...]наар хүтэлбэрилдэг байна. Аба[...]лэ социалистическэ уялгану[...] дүүргэхэ гэжэ тэндэхи зонууд о[...]додог болонхой. Мүрысөөндэ ёhо[...]дыгээр хандадаг ябадал усадхаг[...] гэжэ партиин Бичурын айкомой [сек]ретарь нүхэр **Федотов** хэлэбэ.

Үнгэрhэн зургаа hарын турш[а] үнеэн бүриhөө 378 литр hү [...]hан тухайгаа Кударын айма[...] Ранжуровай нэрэмжэтэ колх[...] hаалишан нүхэр **Жаркова** хэлэ[...].

— Би арбан жэлэй турша [...] овощной культуранудай үрэhэ [...]ха ажалые эрхилнэб,—гэжэ И[...]гын аймагай Булганинай нэрэм[...]тэ колхозой звеньевой нүхэр **З[...]зина** хэлэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ [...]най звеногой абаhан үрэhые ху[...]дажа, колхознай 24 мянган тух[...] олзо доход олоо. Мүнөө жэл [...] центнер капустын үрэhэ абах[...] гэжэ манай звеногой гэшүүд ү[...] үгэнхэй.

Сэлэнгын аймагай Кагановичэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник [нү]хэр **Барадиев-Михайлов** нёдо[...] жэлдэ кукурузын тарилгаhаа [...] центнер эшэ набша абажа, ү[...] бүридэ 3,5 тонно шэмэтэ силос [...] дэhэнэйнгээ ашаар үнгэрhэн [...] үнеэн бүриhөө нёдондоной[...] 200 литр ехэ hү hааhан туха[...] хэлэбэ.

Мүн зүблөөн дээрэ Ново-Бр[...] МТС-эй мелиоратор нүхэр Ко[...]**ва**, Прибайкальска аймагай [...]щевой нэрэмжэтэ колхозой hа[...]шан нүхэр **Тырина**, Читын обл[...]hoo ерэhэн делегациие толгой[...] нүхэр **Исаев**, партиин Мухарш[...]рэй айкомой секретарь нүхэр К[...]**манов** болон бусад үгэ хэлэhэн[...]на. Зүблөөн дээрэ КПСС-эй об[...]мой секретарь нүхэр **Дубров[...]** үгэ хэлээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад 1956 [...] до республикын колхозууд, МТ[С-]үүд болон совхозуудай тодо[...] уялгануудые тодорхойлоод, т[...]ниие бодото дээрэнь бэелүү[...] республикын хүдөө ажахын б[...] хүдэлмэрилэгшэдые уриалба.

Социалистическэ уялгануудай дүүргэлтые шалгая

Үрэгүй хөөрэлдөөн, өөдэгүй дүн

...ИХЫСА ШУУЯАЛ ҺЭМДИ

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ, хараалһан түсэбөө дүүргэхэ гээшэ советскэ хүнүүдэй нэрэ хүндын хэрэг болонхой. Гэбэшье, Иволгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд социалистическэ уялгануудаа мартажархинхай, хэтэрхэдэ тэрэнээ үгы болгожорхёод, һэнгэргүй һуунад.

...нэгэ үтлөөгүүр... Ха-...ран ульгамханаар ха-...иаһаа гаража, хүхэ ...огторгойдо дэгдэнхэй. ...да үглөөнэй долоон ...оло үнгэрэнхэй.

...дэ Кировэй нэрэмжэтэ кол-...еменной фермэдэ орожо ха-...ал түрэбэ. Газаа талаһаань ...мүн бараг фермэ гээшэ ха-...амаар. Эндэ үнеэдэй һипо-...байра, газаагуурынь шэнэ ...шаа баригданхай. Һаа-...алай бишыхан гэрнүүдшье ...и.

...рэ фермын ажалтай та-...үнеэдэйнь байра соогуур ...һаалишадтай хөөрэлдөөд ...урма хухархаар. Юуб гэ-...э ажалай эмхидхэл тон һу-...игданхай. Үглөөгүүр хэды ...оошье һаань, гурбан һаали-...ажалдаа үшөө ерээдүй бай-...ые даагшашье харагдаха ...ы.

...й байра соо дүүжэн харгы ...хой гэжэ һэрэтэй. Теэд ...хүндэ туһа хүргэхэсэ боли-...хэдэн үдэр үнгэрөө. Юуб ...аргынь ехэ муугаар үлгэг-...эрэһээ таһаржа унашанхай. ...даагша нүхэр Батуев тэрэ ...үргэнөөр заһуулхын оронда ...а шабааһа зөөгөө һаа дээ-... гэжэ хожомынь правленидэ ...аа һэнгэртүйгөөр харюуса-...

...й һаалишад хүнэгүүдые ба-...үнеэдээ һаажа байна. Бул-...э даалин халаад үмдэнхэй. ...эрэ бараг һайнаар хүдэлжэ ... һаалишад Цырендулма ...анова манда дүтэхэнэ ерээд, ...агша эреэн үнеэе һаажа ... Тэрэ үнеэн шабааһан дээрээ ... бузар муухай болошонхой. ...ин гараараа дэлэнгынь нэгэ ...эрлээ болоод лэ, тэрэ гараа-...эгээ һаажа эхилбэ. Бэшэ ...дыень харахада, баһал тэрэ ...аажа байба. Энэ юун боло-...а гээшэб, яахадаа үнеэдэйн-...н бүлеэн уһаар угаахагүй, ...аршахагүй юмта гэхэдэ, ...тиимэ эрилтэ хүн табяагүй» ...алишад харюусана.

...уламжалан хэн һаалишан ...р һү һааха уялга абаад, тэ-...р дүүргэжэ байгаа юм ааб ...алишадта хандахада, Цы-...а һаалишан иигэжэ харюу-...

...лганууд гээшые яһала абан-... Үүлтэртэ үнеэн бүриһөө ...тр, һайжаруулагдаһан үүл-...ээдһээ 2000 литр һү һааха ...лга байха. Теэд тэрээнһээ ...үрэнь багал байна. Мүнөө ...най үбдөөб гээд, хоёр үдэр ...лоомо үгөөгүй, үнеэднай ... ябана. Харин кукурузын ... хадаа туласалдажа бай-... үнеэлтээ мэшээг мэшээгээр ...бди. Харин мүнөө үглөөгүүр ...гээ шэнэ нүхые нээжэ үр-...дээрэһээ, үнеэднай силос ... бэлшээридэ гарахань. Ма-... жэгтэй хүнүүд даа. Үбһэ ...й байхада һү, һү гэжэ бай-...лдэхэ, теэд иимэшүү саг ... харагдахаяашье боли-...

...ынь хажуудахи һаалиин ...оходо, һаалишадай үдэр бү-...ан һүеэ тэмдэглэдэг доска-...оо юумэ байхагүй. Һаали-...абаһан уялгануудшье тэжэ ...а юумэ үгы. Харин утаанда ...ара болошоһон үнгэрһэн ... уялгануу үлгөөтэй байха ...артиин XX съезд тухай ...һаалиншадые зоригжуулмаар ...уушнуудшье байхагүй. Тиин ...анадань «Таряа хураалгые ...э үнгэргэе!» гэһэн томо гэг-...кат байжа байна. Эдэ бү-... харахада, социалистическэ ...эндэ хэр зэргээр эмхидхэг-... гэжэ элһ болоно.

...ГЫ БОЛОШОҺОН ...ЯЛГАНУУД ТУХАЙ

...ной фермэһээ гараад, ар-...ажахын бусад һалбаринууд ...байд үзэхэдэ, абаһан уял-...үргэхэмнай гэжэ шармайн ...байһан хүнүүд үсөөн бай-...

...й 9 саг багта гахайн фер-... ерэхэдэ хон жэн. Нэгэшье ...агүй. Хожомынь мэдэхэдэ, ...ишэниинь ажалдаа үшөө ... байгаа. Хэзээ тэдэнэрэй ...жээлээ буйлуулжа, гахай-...үүлтэрнь хахад үдэр бо-... болоно. Иимэ харюусалга-... ажалдаа хандадаг хүнүүд-...ы хэмжээ абтадаггүй бай-...

... үедэ гахай үсхэбэрилгэдэ, гахай олоор шахалгада парти, правительствын онсо анхарал табяад байхада, колхозой правлени яахадаа иимэ дутагдалнуудые тэсэнэ гээшэб гэжэ асуухаар болоно. Энээндээ харюу абахаа һанаа һаа, холошье ошоһоной хэрэггүй.

Гахайн фермые даагша нүхэр Батуев дааһан ажалдаа харюусалга багатайгаар хандадаг, фермынгээ хүдэлмэрине зүбөөр хүтэлбэрилхын хойноһоо өөдтэй оролдолго гарганагүй хэбэртэй. Юуб гэхэдэ, мүнөө хүрэтэр нүхэр Батуев ямар эмэ гахайе «разова» гэжэ нэрлэхэ юм гэжэ мэдэнгүй байгаа. Тэрэ фермэ дээрэ 19 залуу эмэ гахай бии юм.

— МТС-эй главна зоотехник нүхэр Торгашин ерээд, эдэ эмэ гахайшни «разова матка» гээшэ гэжэ хэлээд ошоо һэн, — гэжэ фермые даагша харюусана. Теэд тэдэ эмэ гахайнуудаа шахаад, намартаа гүрэндэ тушааха гүт гэхэдэ, «үгы ааб даа, тэдэмнай фермэ дээрээ үлэхэ, эхэ гахайнууд болохо, аха байха юумэмнай гээшэл» гэнэ. Иигэжэ ажал хэрэгээ һайса мэдэнгүй, бүтүү балайгаар хүтэлбэрилхэдэ ямар һайн үрэ гараха юм.

Колхозой правленидэ орожо, 1956 ондо абаһан социалистическэ уялгануудаа бүхы дээрээ хэр зэргээр дүүргэжэ байгаа юм ааб гэжэ һонирхобобди. Тиихэдэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд ямар тодорхой уялга абаһанаа мэдэхэгүй, социалистическэ уялгануудаашье бэшэһэн саарһаяа үгы болгожорхинхой байба.

Колхозой бухгалтер Дашанима Дугарович Будаёв столойнгоо һугалгануудсоогуур, ханаар жэрылдэһэн шкафууд соогуур үни удаан бэдэржэ дүүргээд, иигэжэ харюусаба:

—Социалистическэ уялга абтаһан лэ байха. Теэд айкомоорхин коопиниень үлөөнгүй абаашаһан байгаа гээшэ гү даа. Уялганууднай аймагайшье газетэдэ толилогдоод ябаһан юм. Тэрэ газетэмнайшье үгы болошоо хэбэртэйл даа.

Партийна эхин организациин секретариин уялгые дүүргэжэ байһан нүхэр Бальжинов «би олохо аа гүб» гэһэн шэнгеэр түргэхэн гаража, парткабинет соогуураа бэдэрээд, партийна документнуудаа хадагалдаг томо гэгшын хайрсаг соотуураа бэдэрээд, оложо ядашаба. Энэ нүхэрнай һая болотор колхозой түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлһэн, мүнөө агроном тушаалтай болоһон хүн байха.

Абаһан социалистическэ уялгануудайнгаа дүүргэлтые шалгадаггүй, тэрэнээ дүүргэхын хойноһоо ехэ оролдолго гаргадаггүй байһан тухайгаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд нюунгүй, сэхэ хэлэнэ. Иигэжэ хэлэһэн үгэеэ һалхинда табижархёод, абаһан уялгаяа үгы болгожорхёод һуугшаднай хэр зэргын хүтэлбэрилэгшэд гээшэб?

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ ҺУЛА

Абаһан уялгануудынь оложо ядахадаа, ажахын 1956 ондо хараалһан түсэбөө хэр зэргэ дүүртэжэ байһыень хаража үзэхэ баатай болобобди. Энэ талааршье абахада, ажал хүдэлмэриин бирагүйгөөр ябажа байһаниинь элирнэ.

Малажалһаа ашаг шэмэ абаха түсэб тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Ажахын жэлэй хахадынь үнгэрбэшье, һү һааха түсэбынь арай гэжэ 20 процент, тахяагай үндэгэ абаха түсэб миин 3 процент дүүргэгдээд байха юм.

Үбһэ тэжээлээр бараг байбашье, үбэлжэлгын үедэ 35 эбэртэ бодо мал (тэрэ тоодо 9 тугал) үхүүлһэн байна. Мүн 5 толгой гахай гарзалаа.

Сабшалан дээрэ ехэхэн хүдэлмэри хэхэ, январиин нэгэнһээ тэжээл бэлэдхэлэй тусхай бригада эмхидхээд, ондоо ажалда һаатуулхагүй гэжэ колхознигуудай хамтын суглаагаар тогтооһон байгаа. Теэд энэнь миин саарһан дээрээ үлэшэнхэй. Сабшалан һайжаруулха бригада мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүй. тэндэ гансахан Жамсаранай Даша үбгэн хүдэлнэ. Сабшалангай газар дээрэ 1100 тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй аад, тэрэнэйнгээ 512 тонные гаргаабди гэжэ мэдээ үгэһэн байна. Гэбэшье, бодото дээрээ оройдоо 210 тонно гаргагдаһан байха юм. 300 гаран тонно наг шэбхэ миин хиидэ, колхозой правлениин потолоогһоо буушаһан хэбэртэй.

Хэрбээ эдэ үдэрнүүдтэ артелиин хүтэлбэрилэгшэд сабшалан һайжаруулха хэрэгтэ хүнүүдые нэмэжэ табяагүй, аргал шэбхэ зөөлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлээгүй һаа, түсэбөөр, хараалһанай ёһоор дунда зэргээр гектар бүриһөө 12 центнер үбһэ ногооной ургаса абаха гэгшэнь миин хооһон үгэ болошохо байна.

Иимэрхүү байдал мүн хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ушараа. Нэн түрүүн энэ колхознай город шадарай ажахы гэжэ тоолотдодог хадаа овощь тарилгада ехэхэн анхарал табиха зэргэтэй байгаа. Теэд энээн тушаа биратай юумэ хэгдэнэгүй. Огородой газар дээрэ 600 тонно аргал шэбхэ гаргаха аад, миин 110 тонно зөөһэн байна.

—Манайшни түрүүлэгшэ огород гэхэдэ, буруу тээшээ хараад һуудаг заншалтай юм. Энэ бүтэхэгүйл хэрэг гээшэ даа. Юуб гэхэдэ, овощь тариха үрэжэлтэй, уһалууриншье газар яһала бии байха,—гэжэ колхознигуудынь хөөрэлдэдэт.

Энэншье зүб. Яахадааб гэхэдэ, эндэхи зон урданһаа хойшо овощь, хартаабхя ургуулгаараа Иволгын, Сэлэнгын аймаг соо суутайхан байһан юм. Мүнөө энэ нэрэ суугаа дахин һэргээн бодхоохоор болоо.

Гэхэтэй хамта, ороһото культурануудай үндэр баян ургаса абаха гэһэн түсэбөө мүн лэ хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байшхай. Хабарай хахалалгын урда тээ полидоо 600 тонно аргал шэбхэ тарааха гэжэ түсэблэнхэй. Теэд тэрэнэйнь миин 120 гаран тонноонь зөөгдэһэн байха юм. Ядахадаа 250 гектар дээрэ таригдаха кукурузын талмайшье үтэгжүүлэгдэнэгүй. Үнэһэ суглуулха түсэб оройдоо 18 процент дүүргэгдэнхэй. Минеральна үтэгжүүлгэ абтаха аад, тэрэнээшье мартажархинхай.

— Минеральна үтэгжүүлгэ абаад яахабибди, урда жэлнүүдтэшье абтаһан үтэгжүүлгэ миин хэбтэгшэл даа, — гэжэ колхозой бухгалтер хөөрэнэ.

Тэрэншье зүб хэлэгдэһэн байба. Юуб гэхэдэ, артелиин правлениһээ хоёр зуугаад алхам газарта, хушалтатүй сарай доро, шорой шохойдо дарагдашаһан пилээд ехэ суперфосфат үни сагай хэбтэнэ. Энэ мэтээр артелиин зөөри үригдэнэ гээшэ.

Энэ колхоз мүнөө жэлдэ барилгын ехэ хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй. Тугалай, хониной, тахяагай байрануудые шэнээр бариха, табан автомашинын байха гараж, таряанай хушалтатай ток, малшадай гэр, бани бариха гэжэ гоёор бэшээтэй. Тэрэнээ дүүргэхын хойноһоо юу хэжэ байгаа юм ааб гээд харахада, тон биратүй байна.

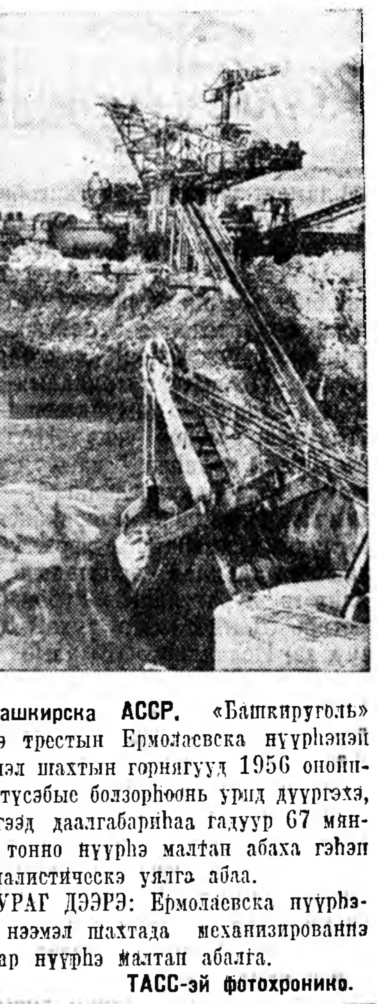
Мүнөө үедэ 1200 кубометр барилгын модо отолообди гэжэ мэдээ үгэбэшье, ямар бригада хэды кубометр отолооб гэжэ бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд мэдэхэгүй байшаба. Тэрэ ехэ гэмшэлтэй байна. Хэрбээ мүнөө барилгын модо гүйсэд бэлдэжэ абаагүй һаа, жэлэй туршада барилга хэхэ арга барагдаха байна бшуу.

Барилгын тусхай бригада эмхидхэгдээгүй байһаар. Миин 4—5 хүн барилгын модо, шулуу зөөлгэдэ ябана, хоёр хүн гахайн байра барилгада хүдэлнэ. Иигээд лэ дүүрэшэнхэй. Ямар хүсөөр тэрэ ехэ барилгаяа бодхоохо гээ юм, мэдэхээр бэшэ байна. Али үльтэр туужада хэлсэдэгтэл, «үглөөгүүр бодоходомнай огторгойдо тулама ордон бүтэшэһэн байха» гэжэ һанаа амар хүлеэжэ һууна гээшэ гү, мэдэгдэнэгүй.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Архинчеев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Дабаев гэгшэд энэ алдуу дутагдалнуудаа мэдэржэ, абаһан уялгадаа хүрэдэт, баталһан түсэбөө дүүргэдэг болохо зэргэтэй. Партиин XX съезд дээрэ абаһан уялгаяа дүүргэдэггүй хүтэлбэрилэгшэдтэ ямар сэгнэлтэ үгтөө һэм гэжэ тэдэнэр мэдэжэ байгаа юм бэзэ.

Партиин Иволгын айком энэ колхозой правлениин болон партийна эхин организациин хүдэлмэрие ойрын сагта шалгажа үзөөд, бодото хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Б. ГЫЛЫКОВ, манай тусхай корреспондент.

Башкирска АССР. «Башкируголь» гэжэ трестын Ермолаевска нүүрһэнэй нээмэл шахтын горнягууд 1956 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, тиигээд даалгабариһаа гадуур 67 мянган тонно нүүрһэ малтан абаха гэһэн социалистическэ уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ермолаевска нүүрһэнэй нээмэл шахтада механизированна аргаар нүүрһэ малтан абалга.

ТАСС-эй фотохронико.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Зүүн-Сибириин түмэр замай Таловка станциин хүдэлмэришэн С. Ф. Галецкая, Баргажанай аймагай Баргажан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. А. Пыжьянова, Бабушкин городой гэрэй эзэн эхэнэр А. Т. Чухлова гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 10 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Баргажанай аймагай Баргажан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Д. М. Бадмаева, Городок городой гэрэй эзэн эхэнэр К. А. Тугаринова, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Т. С. Жукова, Бичурын аймагай Бичура тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Я. Афанасьева, Мухаршэбэрэй аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. Е. Бутенкова болон бусад бии.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 12 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ж. В. Цыренова, Түнхэнэй аймагай Шана тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Д. А. Халудорова, Кабанскын аймагай Кабанск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Л. Сокольникова, Баргажанай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн М. А. Плеханова ба бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар—28, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 61 хүн шагнагдаһан байна.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЫН ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕРНУУД

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд олониитэ хүн зоной дунда политическэ ба ажалай туйлай ехэ дэбжэлтэ бадаруулаа. Республикынгаа алишье газар нютагые, алишье аймагые абажа үзэхэ болоо һаамнай, үргэн ниитэ ажалшадай зохёон байгуулхы шэн зоригто ажал орьёлон байна бшуу. Эгээл энээниие, ажалша зоной бодото ажабайдалые бүхы талаһаань, гүнзэгы тодоор, хурса мэргэнээр хододоо харуулжа байха гээшэ аймагай газетэ бүхэнэй хүндэтэ уялга мүн.

Тиин энэ уялгаяа «Сталинец» газетэ (КПСС-эй Яруунын айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган) ямараар бэелүүлнэб? Тус газетын редакци энэ уялгаяа хангалтатай һайнаар бэелүүлнэ гэжэ тэмдэглэхэдэ алдуу болохогүй. Илангаяа һүүлэй үедэ энэ газетын номер бүхэниинь ехэ һонирхолтойгоор гаргагдадаг, нютагайнгаа ажабайдалые шадамар бэрхээр харуулдаг боложо байна. Жэшээ болгон энэ газетын 1956 оной мартын 25-най номер абажа үзэсэбди. Энэ юрын лэ нэгэ номер аад, уншагшадай анхаралые яаха аргагүйгөөр хандуулха байба. Юуб гэхэдэ, эндэ толилогдоһон материал бүхэниинь һуурияа оложо саг соогоо үгтэнхэй. Колхознигуудта һара бүхэндэ мүнгөөр аванс үгэхэ асуудалда зорюулагдаһан түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ:

«Олонхи колхозууднай экономическа талаараа бэхижэзэ, колхознигуудта мүнгөөр болон эдеэ хоолооршье аванс үгэхэ фонд байгуулха гүйсэд арга боломжотой болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагаймнай 11 колхозой зургааниинь миллион үлүүтэй доходтой байгаа».

1956 ондо кукурузын үндэр баян ургаса ургуулая гэжэ үряалан, газетэ болбол кукуруза тарии ургуулха агротехникэ тухай Сосновско МТС-эй главна агроном Д. Бурлаевай статья толилоо. Ямар ушарһаа үнгэрһэн жэлдэ кукурузын элбэг баян ургаса аймагайнгаа олонхи колхозуудай абажа шадаагүй байһые, энэ дутагдалаа дахин дабтахагүйн тулада мүнөө хабар кукуруза хайшан гэжэ тариха, тэрэнэй хойноһоо ямараар харууһалха хэрэгтэйб гэжэ тодорхой жэшээ баримтанууд дээрэһээ автор харуулжа үгэнэ.

Гадна, «Путь социализма» колхоз тухайда дэлгэрэнгы статья эндэ үгтэнхэй. Хүдөө ажахын тус артель аймаг соогоо эгээл гээгдэнги колхоз байһан аад, һүүлэй жэлдэ түрүү колхозуудай нэгэниинь болоо. 1954 онойхиһоо үнгэрөөшэ жэлдэ эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ һү, мяха, нооһо хоёр дахин ехээр абаһан, тиигэжэ олзо доходоо хоёр дахин ехэ болгоһон байна. Хайшан гэжэ гээгдэлһээ колхозой гараһан ушар тодорхойлон харуулагдаха зуураа, ажалай эмхидхэлэй эндэ тон һайжаруулагдаһан тухайда статья дотор онсо тэмдэглэгдэнэ. Хүдэлмэриин хүсэтэй хүн бүхэн «Путь социализма» колхоздо 1955 ондо дундажа жэшээгээр 599 ажалта үдэртэй болоһон байгаа.

Газетын удаадахи номер (мартын 28-най) бүри һонирхолтойгоор гаргагдаа. «Колхозуудай кадрнуудые экономическа эрдэмтэй болгоё» гэһэн түрүү бэшэг эндэ толилогдонхой.

«Колхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд — бригадирнууд, фермэнүүдые даагшад, бухгалтернууд болон мэргэжэлтэд үйлэдбэрилэн абадаг продукци бүхэндөө ажалай ба материальна гаргашые доошолуулха хэрэгтэ бага анхарал хандуулна, ажалта үдэр бодомжогүй һалнаар гаргашалагдана» гэжэ түрүү бэшэг дотор тэмдэглэгдэнэ.

Колхозой үйлэдбэриин экономикые щудалха заочно конференци газетынгээ хуудаһанда нээжэ. «Хүдөө ажахын продукци абалгын гаргашануудые химдаруулхын түлөө» гэһэн гаршагтайгаар Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Б. Цыдыповэй бэшэһэн статья энэ номертоо толилһон байна. Энэ статьягай һайшаалтай талань юуб гэхэдэ, ажалай гаргашануудые хайшан гэжэ химдаруулһан, ажалай бүтээсые хэды шэнээгээр дээшэлүүлжэ шадаһан тухайгаа автор уншагшадта тодорхойгоор хөөрэжэ үгэнэ.

«Үнгэрөөшэ жэлдэ, — гэжэ Б. Цыдыпов бэшэнэ,—жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэб дүүргээд, һүнэйтоварна фермэ—4318 ажалта үдэр, хониной-товарна фермэ—2716 ажалта үдэр, тиихэдэ малажал дээрэ хамта дээрээ 14800 ажалта үдэр алмагдаһан байна». Ажалта үдэрэй гаргашые бага болгоһон, ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэн ушар малажалай продукци бүхэниие үйлэдбэрилгын гаргашануудые химдаруулха шиидхэхы арга нүхэсэл боложо үгөө.

«Хэрбээ 1953 ондо 1630 центнер һү һааха хэрэгтэ 13284 ажалта үдэр гаргашалагдаһан байгаа һаа, 1955 ондо 3676 центнер һү һааха хэрэгтэ 14553 ажалта үдэр гаргашалагдаа. 1 центнер һү һаалгын сэхэ гаргашанууд гурба дахин шахуу химдаруулагдаа» — тэжэ энэ статья дотор хэлэгдэнэ. Тиигэжэ малажалһаа Маленковой нэрэмжэтэ колхозой абадаг олзо доход 1955 ондо 2,2 дахин ехэ болоо.

Мүн тус газетэ аймагайнгаа колхозуудай хабарай тарилгада ямараар бэлэдхэжэ байһые бэшэнэ. «Ёһо тэды хүтэлбэрилгын үрэ дүнгүүд» гэһэн статья дотороо хабарай тарилгада Сосновско МТС-эй хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байһан тухай шүүмжэлнэ.

Мартын 30-да гаргагдаһан номертоо «Майн урда тээхи мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлэе» гэһэн түрүү бэшэг үгтэнхэй. Гадна, «Үсэгэлдэр, мартын 29-дэ...» гэһэн ниитэ гаршаг доро энэ үдэр хүдөө бэшэгшэдһээ абаһан һонирхолтой бэшэгүүдээ толилһон байха юм.

1956 оной нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые Яруунын загаһанай заводой коллективэй 137 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур гүрэндөө 1068 центнер загаһа тушааһан тухайдань нэгэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Гүрэндэ һү тушааха I кварталайнгаа түсэбые 284 процент Маленковой нэрэмжэтэ колхозой дүүргэһэн тухайда нүгөөдэ мэдээсэл доторнь бэшэгдэнэ. Гадна, Майн урда тээхи вахтада аймагай промкомбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан тухайда нэгэ амяараа толилогдоһон мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Арад зоной ажана байдалда партиин ямар анхарал оролдолго хандуулжа байһан тухайда һонирхолтой материал пропагандистнуудта ба агитаторнуудта туһаламжа болгон энэ хуудаһандаа туһхаглагдайхай.

Нэгэ недели дотор гаргагдаһан дээрэ дурсагдагша гурбан номер дээрэһээшье зарим тэды тобшолол хэхэ болоо һаа, газетынгээ удхашанарые ба нүлөөе улам дээшэлүүлхын тула «Сталинец» газетын редакци пилээд горьтойхон хүдэлмэри хэнэ гэжэ тэмдэглэхэ шүхала.

ШОФЁР ПЕТР КОВАЛЕВ

Манай республикын эрхэ байдалда ажалшадай хэрэгтэй газартаа ошожо ерэхэ ябадалыень автобусно транспорт гол түлэб хангача. Бурят-Монголой автотрестын автотранспортна № 3 конторо Улан-Удэ город соо 12, аймагууд хоорондын 17 маршруудаар үдэр бүри 30 мянган хүниие автобусоор шэрэнэ. Һүүлэй үедэ тус конторын автопарк зохид һайн түхеэрэлгэтэй шэнэ автобусуудаар хангагдажа байна. Нэгэн доро 50 пассажир хүрэтэр абадаг. «ЗИС-155» маркын томо автобусууд город соогуур ябахаһаа гадна, аймагууд хоорондын маршрудаар ябадаг болоо. Пассажирнуудые шэрэлгэ үнгэрэгшэ табанжэл соо 9 дахин дээшэлээ.

Конторын шофёрнууд «ЗИС-155» маркын шэнэ автобусуудай онгһые наринаар шудалһан байна. Түрүү шофёрнууд богонихон болзор соо шэнэ маркын энэ машиныи онгһые шудалжа, хүдэлмэриин һайн үрэ дүн харуулжа эхилһэн байна. Тэдэнэй нэгэн Петр Ковалев болоно. Нүхэр Ковалёв городой автобусно транспортда олохон жэлдэ таһалгаряагүй хүдэлмэрилхэ зуураа, коллектив соогоо хэрэг ажалаа һайнаар мэдэхэ хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн болонхой. Мүнөө «ЗИС-155» маркын автобусто тэрэ шофёроор хүдэлмэрилжэ байна.

— Техническэ заабариин ёһоор машинаяа һайнаар харууһалаад байхада заһабари хоорондын болзорые һунааха арга олдодог. Автобусоо хэзээдэ бэлэн байлгахадаа городой ажалшадые олоор шэрэдэг, хэрэгээ түргэн бүтээхэ ябадалдань тэдэндэ туһалдаг байнаб,—гэжэ нүхэр Ковалев хөөрэнэ. Автобусоо заһабарида оруулангүй олон километртэ ябуулхын түлөө социалистическэ мүрысөөн эндэ бодотоор дэлгэрэнхэй. Мүнөө 87 шофёр мүрысэнэ. Тэдэнэй олонхинь машинануудаа капитальна заһабарида оруулангүйгөөр 180 мянган километр ябуулха гэһэн уялга абаһан байгаа.

Петр Ковалев хүдэлмэриинтөө олон жэлэй дүй дүршэлдэ һайһажа, шадабари мэргэжэлээ саашадань дээшэлүүлхэ байһанаа хараадаа абажа, даажа ябаһан машинаараа 200 мянган километр капитальна заһабаригүйгөөр ябаха гэһэн уялга абаһан юм. Ажалай новатор хэлэһэн үгэдөө хүрөө: автобусоо капитальна заһабаригүйгөөр 220 мянган километр ябуулжа, мүрысөөнэй түрүү һуури эзэлбэ. Энэ үе соогоо заһабарида гаргашалагдаха 21.800 түхэриг мүнгэ, 6 комплект авторезинэ, 2970 литр бензин арьбалһан байна.

Н. Рябовановай текст, **А. Мантаевай** фото.

КОЛХОЗУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ СЕМИНАР

...ажахын экономико шудал-...агсор колхозой түрүүлэгшэ-...организациин секретарь-... хүдөө ажахын мэргэ-... семинар һаяхан Сосново-... болобо.

... бүтээсые дээшэлүүлхэ ба ...ахын продукци абалгада ... гаргашые багадхаха ар-... тухай партиин айкомой секретарь нүхэр Пеликовэй лекциие семинарта хабаадагшад шагнаба. Эгэтын МТС-эй главна агроном нүхэр Буртонов кукуруза, хартаабха болон овощь зүбөөр тариха агротехникэ тухай хөөрэжэ үгөө.

Семинарта хабаадагшад Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдөө ажахын артелиин Устав хэр зэргэ сахигданаб, энэ талаар парти, правительствын һүүлэй тогтоол хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байнаб гэһэн асуудал хаража үзэбэ.

Мүн эндэ пропагандистнуудай семинар боложо, КПСС-эй XX съездын материалнуудые ажалшадта ойлтуулха арга метод тухай хэлсэгдэе.

А. Шулунов.

Мао Цзэ-дунтай А. И. Микоян уулзаба

ПЕКИН, апрелиин 7. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дунтай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн А. И. Микоян үсэгэлдэр үдэшэ уулзаа.

Г. М. Маленков Англиһаа бусаба

ЛОНДОН, апрелиин 7. (ТАСС). Советскэ энергетигүүдэй делегацие толгойлогшо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо, Электростанцинуудай министр Г. М. Маленков Советскэ Союзда бусахаяа «ТУ-104» маркын советскэ пассажирска реактивна самолёдто һуугаад мүнөөдэр Лондонһоо гараа.

Великобританиин энергетическэ центральна управлениин түрүүлэгшэ лорд Ситрин, СССР-һээ Великобританида байдаг посол Я. А. Малик СССР-эй посольствын ба худалдаа наймаанай түлөөлэлгын зургаанай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, советскэ энергетигүүдэй делегацин гэшүүд, английска ба хариин оронуудай хэблэлэй, радиогой болон кинохроникын олон тоото түлөөлэгшэд лондонско аэродром дээрэһээ Г. М. Маленковые үдэшөө. Тэдэнэр самолёдой конструкциие болон аятай зохидоор бүтээгдэһэниие ехээр һонирхсо.

Г. М. Маленков аэродром дээрэ доро дуроагдаһан мэдүүлгэ хээ:

«Советскэ энергетигүүдэй делегациин Великобританида айлшалһанай үрэ дүнгөөр бидэнэр яһала ханаҗти байнабди гэжэ самолёдто һуухынгаа урда тээ хэлэхые би хүсэнэб. Промышленна предприятинуудые болон электростанцинуудые харалга, манай уулзалганууд болон хөөрэлдөөнүүд, ороной олон районуудта аяншалга ехэ туһа болохо байна, эдэ бүгэдэ манай оронуудай хоорондохи ажал хэрэгэй холбоо барисаа саашадань хүгжөөлгэдэ, техническэ дүй дуршэлөө халан абалсалгада ба үгэеэ ойлголсолгодо һайнаар нүлөөлхэ гэжэ бидэнэр найданабди.

Бидэниие эндэ хани халуунаар угтаһанай түлөө танай хүндэтэйгөөр угтадаг оронһоо бусахынгаа урда тээ гүнзэгы баясхалан бидэнэр хүргэнэбди, мүн Великобританиин арадта манай үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэнэбди. Бүхы арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлхэ ябадалай аша туһада Советскэ Союзай ба Великобританиин хоорондохи хани барисаан урган хүгжэжэ байг лэ. Уулзатараа баяртай хүндэтэ ханинар!

Г. М. Маленков Англиһаа Москвада бусажа ерэбэ

Электричествын талаар Британска управлениин уряалаар Англида ошоһон советскэ энергетигүүдэй делегациие толгойлогшо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо, Электростанцинуудай министр Г. М. Маленков «ТУ—104» реактивна самолёдоор апрелиин 7-до Лондонһоо Москвада бусажа ерэбэ.

(ТАСС).

Чехословацка Республикын Национальна Суглаанай делегаци түрэл ороноо бусахаяа Москваһаа мордобо

СССР-эй Верховно Соведэй уряалаар Чехословацка Республикын Национальна суглаанай делегаци Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер толгойлогшотойгоор Советскэ Союзда ерэжэ, гурбан недели соо айлшалһанайнгаа һүүлээр түрэл ороноо бусахаяа апрелиин 7-до Москваһаа мордобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшэ А. П. Волков, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ В. Т. Лацис, СССР-эй гүрэнэй хиналтын министр В. Г. Жаворонков, СССР-эй министрнүүдэй орлогшонор, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадууд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд, тэрэшэлэн Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд айлшадые үдэшэхын тулада Чехословацка Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ ерээ.

Чехословацка Республикаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол Я. Вошаглик, Посольствын хүдэлмэрилэгшэд, советскэ болон чехословацка журналистнууд делегациие мүн лэ үдэшэлсөө.

Аэродром дээрэ микрофоной үмэнэ делегациие толгойлогшо З. Фирлингер үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

МҮНӨӨ САГАЙ ШУХАЛА ЭРИЛТЭ

Баруун гүрэнүүдэй, нэн түрүүлэн Холбоото Штадуудай ябуулжа байгаа «хүсэрхэлгын политика» гэдэгые дахин шэнээр хаража үзэхэ тухай эрилтэнүүд мүнөө үеын уласхоорондын байдалай ехэ ехэ событинуудай хажуугаар хүн зоной анхаралые хандуулжа байна. Бодото дээрээ иимэ эрилтэнүүд, табигдахадаа тус политикын газардаһыень гэршэлжэ үгэнэ гээшэ. Юуб гэхэдэ, энээниие дахин шэнээр хаража үзэхэ шухала байһан тухай мүнөө үедэ баруун гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, Холбоото Штадуудай ба атлантическа бүлэглэлэй бусадшье оронуудай засаг барижа байгаа ангинуудай түлөөлэгшэд хэлэнэ.

Иимээр шүүмжэлэн хэлэһэн үгэнүүдэй дундаһаа Франциин премьер-министр Ги Моллейн «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» гэжэ американска журналда хэһэн мэдүүлгэдэнь гадаадын хэблэл онсо анхарал табина. Атлантическа бүлэглэлдэ үнэн сэдьхэлһээ шүтэжэ байһан тухайгаа тэмдэглэхэ зуураа, Ги Молле коммунизмтай капитализмын хэдэг идеологическа тэмсэлэй тала баригша байһанаа гэршэлнэ. Французска премьерэй хэһэн энэ мэдүүлгые Вашингтондо эли бодо дурагүйтэн угтаһан байна, теэд энээниинь юугээр тайлбарилалтай гээшэб! Ги Моллейн хэлэһэн үгэнүүдые Юнайтед Пресс гэжэ американска агентство «энэ хадаа эбтэй оронойманай хүтэлбэрилэгшын зүгһөө американска ябуулгануудта эсэргүү шэглүүлэн хэһэн эгээл убайгүй аашануудай нэгэн гээшэ» гэжэ юундэ нэрэлхэ болооб? Энээнэй ушар удхань юуб гэхэдэ, французска премьер-министр эбтэй амгаланаар зэргэ оршохо ябадалые дэмжэһэн байгаа ха юм.

«Советскэ добтолгын аюул» гэдэгтэ этигэнэгүйб гэжэ сэхэ мэдүүлхэ зуураа, буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые хойшолуулашагүй шухала хэрэг гэжэ онсо тэмдэглэһэн байна. «Манай атлантическа ханинарые өөһэдынгөө баримталдаг хараа шугамые хубилгахыень баадхаха гэжэ һэдэнэбди... Һүүлэй жэлнүүдтэ баруун гүрэнүүдэй хэһэн ябуулганууд балайшье урагшатай байгаагүй» гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар США-гэй баримталдаг хараа бодол тухай тогтохо зуураа Ги Молле иигэжэ мэдүүлбэ: «Манай американска ханинар энээн тухай дурдахал бүрее «аргагүй» гэжэ миин хэлэдэг зантай. Тиигээд «аргагүй» гэжэ Холбоото Штадуудай хэлэхэл бүхэндэ бидэнэр дэлхэйн олониитын һанал бодолые бэе тээшээ татахын түлөө хэдэг тэмсэлдээ диилдэнэ гээшэбди. Тиихэдэнь хүн зон «Росси эбтэй амгалан байхые хүсэнэ ха юм, харин энээниие Холбоото Штадууд буруушаана гээшэл ха гэһэн тобшолол хэдэг». «Баруун зүгэй ханинарай» хоорондохи зүрилдөөнүүд тухай французска премьер-министр дорьбогүйхэнөөр тогтон хэлэхэ зуураа, баруун зүгэй гүрэнүүд бүхэн «өөһэдынгөө нефтиие аршалан абахын тула бүхы дунда Востогые шатааха галдаха бэлэдхэл хэжэ байна» гэжэ тэмдэглэбэ. «Атлантическа политика гэдэгые хубилгаха шухала байһан тухай хэлэхэ зуураа, НАТО гээшэ экономическа харилсан ажаллалгые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ зэргэтэй, буу зэбсэг түхеэрэлгэ «дэлхэй дээрэ байһан ори ганса асуудал» гэжэ тоолохогүй ёһотой гэбэ.

Ги Моллейн иимэрхүү удхатай үгэ хэлээд байхадань Вашингтоной дурагүйлхэн татажа угтаһаниинь ойлгостой. Американска хархис бүлэгөөрхидэй баримталдаг хараа бодолой ёһоор, буу зэбсэг түхеэрэлгэдэ, сэрэгэй нэгэдэлнүүдтэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн үгэнүүд баруунай политикын үндэһэ һуурие һандаргаһан удхатай болоно ха юм.

Ги Моллейн энэ хэлэһэн үгын хажуугаар атлантическа бүлэглэл соо (НАТО) «бүхы юумэн амгалан тэнюун бэшэ» гэжэ харуулһан баһа нэгэ ехэхэн событи болобо. Орон дотороо американска сэрэгүүдые байлгахагүйбди гэжэ Исландска парламент шиидхэбэри гаргаба. Тэдэ сэрэгүүд 1951 ондо баталагдаһан американо-исландска договорой ба НАТО-гой гэшүүн боложо Исландиин абаһан уялгын үндэһөөр тэндэ оруулагдаһан байгаа. Энэ эрилтые үндэһэлэн тайлбарилха зуураа, Исландиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Гудмундссон иигэжэ мэдүүлбэ: мүнөө үедэ НАТО-гой оронуудай урдаһаа дайн сэрэгэй аюул тохёолдуулагданагүй, ушар иимэһээ Исландида американска сэрэгүүдэй байһанайшье хэрэггүй. Исландиин табиһан эрилтэдэнь США элитээр дурагүйлхэбэ. Гүрэнэй секретарь Даллес энээн тухай хэлэхэ зуураа, Исландиин байдалые США Исландиһаашье үлүүгээр ойлгожо байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Сэрэгэй бэлэдхэл хэхэ политикые буруушаажа, экономическа асуудалнуудта ехэ анхарал табиха гэһэн уряанууд Холбоото Штадуудай бии болгоһон бусадшье сэрэгэй нэгэдэлнүүдтэ хабаадагшадай дунда улам улам гаражал байна. СЕАТО-гой (Зүүн Урда Азидахи сэрэгэй нэгэдэл) соведэй һүүлэй сесси дээрэ тиимэ уряанууд сэрэгэй тус нэгэдэлдэ хабаадалсаһан Азиин бүхы гурбан оронуудай түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд дотор дуулдаба. Багдадска пактынашье гэшүүдэй дунда мүн лэ иимэрхүү ушар үзэгдэнэ. США-гэй засаг баригшад мүнөө сагта иимэ удхатай уряануудые миин буруушаажархиха оногүй байна. Энэнь яахадаа бүришье һаа хүндэб гэхэдэ, Советскэ Союзай ба социалистическэ лагериин бусадшье оронуудай али алиндаа ашаг олзотой, адли тэгшэ, ямаршье сэрэгэй уялга абангүйгөөр энээниие хүсэһэн ямаршье оронтой экономическа харилсан ажаллалга хэжэ байһан олон тоото жэшээнүүдые мүнөө үедэ бүхы дэлхэйн олониитэ һайн мэдэнэ. США-гэй гадаадын политикын хүтэлбэрилэгшэд энэ ушар баримтые хараадаа абаха баатай болоно. Хэрбээ США экономическа харилсан ажаллалгын асуудалнуудта зохихо ёһоор анхаралаа табяагүй гээшэ һаа, бусад оронуудһаа «амяарланги байдалтай боложо болохо байна» гэжэ хэдыхэн үдэрэй урда тээ президент Эйзенхауэр элдэб соносхол гаргадаг нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаха зуураа һэргылэн хэлэһэн байна.

США-гэй засаг баригша ангинуудай зарим нэгэн түлөөлэгшэдэй зүгһөө американска гадаадын политикые эрид шангаар буруушааһан шүүмжэлэл бүришье һаа һонирхолтой байна.

«Нейшнл стил компани» гэжэ томохон американска стальной компаниин директорнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Эрнест Уэйр гэгшын хэлэһэн үгэ мүн лэ анхаралаа табимаар байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр США-гэй ябуулһан бүхы политика буу зэбсэг ехээр түхеэрхэ, Советскэ Союзда эсэргүү дайн сэрэгтэ бэлэдхэхэ гэһэн лэ зорилготой байгаа гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, Уэйр иигэжэ мэдүүлбэ: «Энэмнай «шэрүүн политика» гэжэ нэрэтэй юм. Америкэдэ таарахагүй буруу политика гэжэ би энээниие тоолохо байнаб. Энэ политика манай арадай ехэнхи хубиинь һанал бодолдо таарана ха гэжэ һананагүйб...»

Тус политикын хойшолонгуудые шэнжэлэн хараха зуураа, «шэрүүн политика» гээшэ Советскэ Союзай урдаһаа баримталжа таарахагүй гэжэ Уэйр батална. «Манай зүгһөө шэрүүн политика ябуулхада оро-дууд тэрэнэймнай харюуда «зөөлэн» политика ябуулха байха гэжэ хүлеэлтэй аал? Эдэ бүгэдые таарамжатай һайн гэжэ һананагүйб... Хэрбээ таанар ородууд байгаа гээшэ һаа, манай базанууд ба союзуудые хэр зэргэ һайшааха байгаа хабта? Эдэ бүгэдэ хэнэй урдаһаа шэглүүлэгдэнхэй гэжэ һанаха байгаабта? Үгы даа, эдэтнай оройдоол бэеэ аршалха гэһэн зорилготой юм гэжэ манай үгэдэг тайлбарилга хэр таанарые хангаха байгааб?».

«Шэрүүн политика» гээшэ американска союзнитуудта ямар нүлөө үзүүлнэб гэжэ хэлэхэ зуураа, «тэдэнэр энээниие ехээр һайшаадаггүйнь лабтай» гэһэн тобшолол хэнэ. «Росси дайнай аюул тохёолдуулжа байна гэһэн американска баталамжые ондоо нэгэшье орон зүбшөөдэггүй байһаниинь үнэхөөрөөшье ехэхэн лэ удхатай байна»,—гэжэ американска капиталист Уэйр нэмэжэ хэлэнэ. Баһа нэгэ иимэ шухала баримтые хараадаа абаха хэрэгтэй гэжэ тэрэ уряална: «арад зон хаа хаанагүй эб найрамдалые хүсэжэ байна... тэдэнэр амгалан тайбан һуухые, баян дэлгэр байхые хүсэнэ. Энээниие гансал эб найрамдал хангаха бшуу. Минии һанахада иимэ хараа бодолые бүхы дэлхэйн юрын хүнүүд баримталдаг, энэнь дайн сэрэгтэ эсэргүүсэһэн эгээн хүсэтэй зэбсэг ба эб найрамдалай эгээн һайн найдабари болохо байна».

Бодото байдалые хайшаншье гэжэ һаа үнэн зүбөөр хараха хүсэлтэй хүнүүдэй һанал бодолдо ямар хубилалта боложо байһыень американска промышленнигэй энэ хэлэһэн үгэнүүд элеэр харуулжа үгэнэ. Энэ талаһаань абажа харахада, буу зэбсэг хуряаха ООН-эй комиссиин подкомитедэй Лондондо боложо байгаа заседанинуудые дэлхэйн олониитын ехээр һонирхон ажаглажа байһаниинь ойлгосотой.

Буу зэбсэг хуряаха асуудалые Советскэ Союз хододоо уласхоорондын эгээн шухала хэрэгүүдэй нэгэн гэжэ харадаг байгаа, энэ талаар зүбтэй һайн шиидхэбэри олохын тула оролдожо байһанаа хэзээшье харуулдаг һэн. Буу зэбсэг хуряаха талаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида арбан жэлэй хугасаа соо хэжэ байгаа зүбшэн хэлсэлгэнүүд элитэ ехэ үрэ дүн үгөөгүй. Энэ асуудалые шиидхэхэ гэжэ Советскэ Союзай нэгэтэбэшэ оролдобошье, Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин комиссиин энэ подкомитедэй хүдэлмэри урагшатай боложо үгөөгүй. Юундэ тиигээб гэхэдэ, баруун гүрэнүүд атомна зэбсэгые хорихо, тэрэниие гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдһээ гаргаха дурагүй байгаа. Энээниие хараадаа абаха зуураа, Советскэ правительство мартын 27-до буу зэбсэг хуряаха ООН-эй комиссиин подкомитедэй үзэмжэдэ шэнэ дурадхал оруулһан байна. Тэрэнэй гол удхань юуб гэхэдэ, баруун гүрэнүүдэй түргэнөөр зүбшөөхэ асуудалһаа—жиирэй буу зэбсэгүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай хэлсээ баталха ябадалһаа эхилхэ зэргэтэй болоно. Зүгөөр энэнь атомна зэбсэгые хорихо тухай хэлсээ баталжа болохогүй гэһэн удхатай бэшэ. Харин Советскэ Союз атомна зэбсэгые хорихо ёһотой гэһэн хараа бодол баримталха зуураа, энэ зорилгые бэелүүлхэ талаар бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргана.

Советскэ шэнэ дурадхалнууд 1955 ондо баруун гүрэнүүдэй оруулһан дурадхалнуудтай зохилдуулан, табан агууехэ гүрэнүүдэй хэды шэнээн буу зэбсэгтэй байха хэмжээе тогтоохо гэжэ хараална. Юрын буу зэбсэгые ба сэрэгэй хэрэгсэлдэ ошодог гаргашануудые хороохо гэжэ нэгэн доро дурадхагдана. Энээн дээрэһээ сүлөөржэ гараһан мүнгэ зөөриие арад зоной ажана һайн байдалай хэрэгсэлнүүдтэ гаргашалха зэргэтэй болоно. Хиналта хэхэ системэдэ ба нэгэ гүрэнэй нүгөөдэ гүрэндөө гэнтэ добтолон орохо ябадалые һэргылхэ хэмжээ-ябуулгануудта советскэ проект дотор онсо анхарал табигдана. Германиин хоёр хубиие, мүн тэрэшэлэн тэрээнтэй хүршэ һуудаг гүрэнүүдые оруулалсаад Европодо буу зэбсэг хизаарлаха ба хинаха зоно бии болгохо гэжэ советскэ проект дотор хараалагдана. Энэ дурадхал хүсэндөө оруулагдаа гээшэ һаа, түгшүүрилые һуларуулжа, дэлхэйн энэ райондо аюулгүй байдал тогтоохо ябадалда ехэ туһа болохо байгаа.

Буу зэбсэг хуряаха асуудалые шиидхэхын тула Советскэ Союзай гаргажа байгаа хүсэл оролдолгые бүхы дэлхэйн олониитэ тон ехээр һайшаан угтана. Буу зэбсэг хуряаха гээшэ хүн түрэлтэнэй шиидхэхэ ёһотой эгээн шухала асуудал мүн байна гэжэ апрелиин 5-да Стокгольмдо нээгдэһэн эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй онсо яаралтай сесси тэмдэглэбэ.

Буу зэбсэг түхеэрхэ ябадалые болюулха, атомна зэбсэгые хорихо гээшэ мүнөө саг үеын шухала эрилтэ болоод байна.

С. ИВАНОВ.

Египетско-израильска хилэ дээрэ болоһон тулалдаанууд тушаа

КАИР, апрелиин 7. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, египетскэ сэрэгэй командованиин тусхай түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлээ: Газа город шадар Египедтэ эсэргүүгээр хэгдэһэн израильска эээрхэг түримхэй ябуулга эртээнһээ зохёогдоһон түсэбэй ёһоор бэелүүлэгдэһэн байна. Энээн тухай доро дурсагдаһан баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ гэжэ тэрэ хэлээ: апрелиин 5-най үглөөгүүр үүр сайжа байхада, египетскэ газар руу буудалгын эхилхын бүри урда тээ Газа город шадарай райондо израильска сэрэгүүдэй иишэ тиишээ ябахань ажаглагдаһан байгаа. Үдэ батта энэ участогһаа египедскэ газар руу автомадаар буудажа эхилһэн байба. Тээ хожом тээнь израилиинхид демаркационно бүхы хилые зубшуулан 87,6 миллимэтрово ехэ буунуудаар ба 88 миллиметрово миномёдуудаар буудажа ороһон байна.

Хүн зон олонтой районуудые гол түлэб буудаа. Тиихэдэ египетскэ сэрэгэй постнууд буудалгада дайрагдаагүй байха юм гэжэ египетскэ командованиин түлөөлэгшэ онсо тэмдэглээ. Палестинска нютагаа урилагшадай ажаһуудаг районуудые буудажа, ажана амгалан һууһан хүн зониие олоор гэмтээхые израильска сэрэгүүдэй хүсэһэниинь тон эли гэжэ тэрэ хэлээ.

Ажана амгалан зоной дундаһаа 59 хүн алуулаа, 93 хүн шархатаа гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Хан Юнис, Дейр эль-Балаг тосхонуудта хэдэн олон гэр һандаргагдаһан байна. Газа городой хоёр больница буудуулаа.

Египедтэ эсэргүү израильска түримхэй ябуулганууд дүрбэдэхи үдэртөө үргэлжэлжэ байна гэжэ египетскэ сэрэгэй командованиин мүнөөдэр толилһон коммюнике соо хэлэгдэнэ. Мүнөөдэр үглөөнэй 6 часһаа эхилэн израильска сэрэгүүд Газа район шадар египетскэ газар руу буудалгаяа дахяад эхилээ. Энэ тулалдаан 4 час соо үргэлжэлөө. Хүн зоной гэмтэһэн тухай мэдээсэгдэнэгүй.

Нарайлалгын гэртэ юрын нэгэ у...

Манай социалистическэ орон дотор эхэһээн хүнэй үшөө гараадүйдэ, тэрээндэ анхарал оролдолго хандуулагдажа захалдаг. Эхэнүүдтэ, хүүгэдтэ зорюулагдаһан консультацинууд, нарайлалгын байшангууд, яслинууд хаа хаанагүй үргэнөөр эмхидхэгдэнхэй. Эдэ эмхи зургаануудта врачууд түрэхэ эхэнэрнүүдтэ нарай хүүгэдые яажа хүмүүжүүлхэ тухай хөөрэжэ үгэдэг юм. Ородой агууехэ эрдэмтэн И. П. Павловай һургаалаар нарайлалгые үбшэнгүйгөөр үнгэргэхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ нарайлалгые үбшэнгүйгөөр үнгэргэхэ түрүү аргые хэрэглэдэг болохоһоо хойшо нарайлалгын байшангай хүдэлмэриин гурим тад ондоо болгогдоһон байна. Шэмээгүй байлга энэ шэнэ арга методэй гол үндэһэниинь болоно. Нарайлалгын таһаг соо ходоодо ариг сэбэр, дулаан, һаруул, гоёор шэмэглэгдэнхэй байдаг. Тэндэ хүдэлжэ байгшад шэмээгүй байлгые нарианаар сахина. Хоорондоо шэбэнэжэ хөөрэлдэдэг, үүдэ үрхэеэ аалиар хаадаг заншалтай болонхой. Иимэ байдалда нарайлалга бэедэ хүнгэн, үбшэнгүй байдаг. Гансал һая гараһан хүүгэдэй шангахан абяан байд гээд лэ дуулдадаг.

Нарайлалгын байшанда хүдэлдэг мэргэжэлтэдэй ажал харюусалгатай, хүндэтэй юм. Тэдэнэй оролдолго анхаралһаа хоёр хүнэй—эхын ба үхибүүнэй ами наһан дулдыдана.

Һаяхан эндэ нүхэр Астафьева нарайлаа. Тэрэнэй үхибүүн даб дээрэ амилангүй, зүрхэниинь һулаханаар сохилжо байба. Дежурна врач акушер хоёр бүхы хэмжээ абажа, энэ үхибүү ами оруулһан байна. Бүтэшэһэн ами оруулха шэнэ арга хаа үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болон...

—Үхибүүн бидэ хоёрой а... абарһандатнай, гүнзэгы баяс... гэнэб. Манайда айлшалжа е... гүйнабди,—гэжэ Астафьева дэбтэртэ бэшэнэ.

Нарайлалгын байшангай ... лэгшэдэй эхэнүүдтэ энхэрэн ... ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оро... ладань тэдэндэ эхэнүүдэй зү... халан хүргэһэн бэшэгүүд угаа...

—Манай түрэл орондо хүү... нүүд түйлай ехэ анхаралаар ... дэнхэй. Парти, правительство додоо анхарал гаргажа байд... үхибүүдэ элүүр энхээр ... жүүлхэ дүүрэн арга болом... Һаяхан СССР-эй Верховно ... Президиумэй Указаар нарайл... тээ, нарайлһанайнь һүүлээр ... нүүдтэ үгтэдэг амаралтынь у... доһониинь энэ анхаралые уш... гэршэлнэ,—гэжэ нарайлһан ... райн аймагай «Улаан Эрхири... зой гэшүүн Цырендоржиева х...

Һаяхан мүн лэ бусад юрын ... тэл адли олохон бүлэдэ баяр ... болоо. Улан-Удын нарайлалгы... үшөө 10 үхибүүдые үгтан ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нарайлал... сестра Л. А. Матанцева «... строй» трестын модо болбо... заводой модо хахалалгын цех... Василий Радионович Архип... гараһан басаган Татьяные... байна. Хажуудань һамганиин... най эхэ Екатерина Васильевн...

А. Степановагай...

А. Мантаева...

АРТИСТНАР ТОРИДО

Гүрэнэй бурят драмын театрын артистнар Торийн аймагай колхозуудаар гастрольдо ябажа байна. Һаяхан тэдэ «Улаан-Бургалтай» колхозой клубта БМАССР-эй арадай артист Ц. Шагжинай «Түрүүшын жэл» гэжэ зүжэг харуулба.

Колхозой түрүүлэгшын ролиие БМАССР-эй арадай артист В. К. Халматов ехэ һайнаар наадаа. Мүн БМАССР-эй габьяата артист Д. Дондуков, РСФСР-эй габьяат... А. С. Ильин, артистка Д. С... ва бэрхээр наадажа, ха... баярлуулаа.

Колхозниғууд артистнар... зүжэгэйнь түлөө баясхалан... хожомоо ерэжэ байхыень ...

Л. Банзар...

Редакторай о...
О. ГОМБ...

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН 3% УРЬҺАЛАМЖА

1956 оной мартын 30-да Москва городто болоһон шүүбэриин 5-дахи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудай серинүүд болон облигаци... удаадахи номернуудта шүүбэри тудаа:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай ...
000129	1—50	400	027962	46*)	5 000	051497	32*)	5 000	073934	41...
001937	1—50	400	028495	27*)	5 000	051776	49*)	5 000	075731	1–...
002439	42*)	5 000	028995	42*)	5 000	051920	1—50	400	076180	11...
002459	28*)	5 000	029100	1—50	400	052931	1—50	400	076438	05...
004814	36*)	10 000	029525	40*)	10 000	053555	1—50	1 000	078545	38...
005822	1—50	1 000	029607	1—50	400	053895	03*)	5 000	078590	1–...
006829	07*)	5 000	030202	39*)	5 000	053914	05*)	5 000	078736	48...
006850	1—50	400	031281	1—50	400	054051	39*)	5 000	078824	1–...
006990	38*)	25 000	032050	1—50	400	054166	32*)	5 000	079456	31...
007182	40*)	10 000	032105	17*)	5 000	055206	03*)	5 000	079487	25...
007619	29*)	10 000	032488	12*)	5 000	055477	35*)	25 000	080813	1–...
007620	1—50	400	033038	1—50	1 000	056639	24*)	10 000	081284	34...
008526	1—50	400	033809	01*)	5 000	056644	12*)	10 000	082301	1–...
008598	15*)	5 000	034930	10*)	5 000	057079	24*)	10 000	083853	05...
008737	07*)	5 000	034958	30*)	5 000	057866	1—50	1 000	084773	21...
009469	1—50	1 000	035064	19*)	5 000	058942	12*)	5 000	085249	43...
011367	13*)	5 000	035504	1—50	400	059416	1—50	1 000	085253	28...
011524	27*)	5 000	035541	1—50	1 000	059665	1—50	400	085733	1–...
012701	1—50	1 000	036802	1—50	400	060276	38*)	10 000	085882	47...
013372	23*)	25 000	037074	10*)	5 000	060452	45*)	5 000	086191	30...
013823	32*)	5 000	037407	1—50	400	061206	38*)	5 000	087987	1–...
014418	1—50	400	037728	1—50	1 000	061467	25*)	5 000	089389	43...
015060	07*)	10 000	038794	1—50	400	061819	34*)	5 000	089568	1–...
016451	38*)	5 000	039133	1—50	400	061835	1—50	400	089868	22...
016872	08*)	5 000	039697	25*)	5 000	062073	1—50	1 000	090432	06...
017784	36*)	10 000	040259	44*)	5 000	062085	42*)	5 000	090651	1–...
018166	40*)	5 000	041172	32*)	5 000	062142	28*)	5 000	091171	37...
018693	1—50	400	041484	27*)	5 000	063079	34*)	5 000	091484	1–...
018982	07*)	5 000	042118	17*)	5 000	063195	05*)	10 000	092280	05...
020574	1—50	400	043951	1—50	400	064006	48*)	5 000	092561	04...
021007	22*)	5 000	045340	29*)	5 000	064412	41*)	5 000	093198	27...
021562	1—50	400	045861	50*)	5 000	065050	1—50	400	093910	1–...
021733	45*)	5 000	045924	43*)	5 000	065173	29*)	5 000	094234	41...
022316	1—50	400	045963	1—50	400	065900	1—50	400	094633	34...
023225	07)*	5 000	046342	1—50	400	065924	1—50	400	096765	21...
024824	1—50	400	047781	11*)	5 000	065993	31*)	5 000	097125	30...
025027	1—50	1 000	048799	1—50	400	068126	23*)	5 000	097709	06...
025861	34*)	5 000	048805	39*)	5 000	068604	45*)	10 000	098558	1–...
025936	1—50	1 000	049296	45*)	5 000	069017	09*)	5 000	098935	1–...
025946	41*)	5 000	050164	45*)	10 000	071277	1—50	400	099043	19...
026546	12*)	50 000	050803	48*)	10 000	071714	50*)	5 000	099637	1–...
027785	49*)	10 000	05086[illegible]	34*)	10 000	072383	49*)	10 000		
027803	41*)	10 000	051204	38*)	10 000	073892	23*)	5 000		

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөөдэ 49 номернуудта тус бүри... түхэригэй шүүбэринүүд тудаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссии...
Москва городой ажалшадай депутадуудай Совет...
Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ И. И. Ж...
Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. С...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-62, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59, пропаганды и переводов ... культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00736. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. ...